

наша НІВА

П Е Р Ш А Я

Б Е Л А Р У С К А Я

Г А З Э Т А

ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

9 771819 161008

У НУМАРЫ

Съмерць на чужыне

Адзінацаць беларускіх авіятараў загінулі ў Самалі. Старонка 12.

Расейская мазута ў беларускай рацэ

Экалягічная катастрофа на Уле. Старонка 13.

Крысьціна Шацікова пра жахі вар'ятні

Magілёўскую дысыдэнтку спрабавалі адправіць у псыхіяtryчную бальніцу. Старонка 13.

Эўропа як Беларусь

Праз 50 год пасля заснавання Эўразія зрабіўся востравам стабільнасці, аднак пакрысе пачынае спаўзаць у абыякаласць. З Брусэлю піша Алесь Кудрышкі. Старонка 22.

Гастролі коласаўцаў у сталіцы

Віцебскі тэатар прывёз «Сон на кургане» і «Бацьку». Старонка 30.

Газэтка дзеткам

Падводныя прыгоды-2. Старонка 29.

Рэпартаж, вынікі, камэнтары. Старонкі 2–11, 16–21.

PHOTOBUMEDIA.NET

Дамова, якая ікнецца

Беларусь адкрывае свой рынак для расейскіх тавараў дзеля атрымання танных энерганосьбітаў. Пра дамову, падпісаную Сідорскім і Фрадковым 23 сакавіка, — старонка 14.

АРЦЕМ ЛІВА

Сталіца ў кальцы маніфэстацый

Ужо сталася традыцый, што акцыі на Дзень Волі зьбіраюць на менскіх вуліцах найбольшую колькасць людзей. Гэты год ня стаў выняткам. Колькасць тых, хто ўдзельнічаў у маніфэстацыях 25-га ў сталіцы, можна ацаніць ня менш як у 10—15 тысяч чалавек. Вызначыць дакладную колькасць немагчыма, бо групы людзей падступалі да Каstryчніцкай плошчы з розных бакоў, калёны прыходзілі да Акадэміі навук зь вялікай розніцай у часе.

Варта адзначыць, што ўпершыню ў Менску Дзень Волі быў адзначаны акурат 20 гадоў таму, у 1987 г. Сёлета было 20-е сьвяткаванне.

Не працавалі мабільнікі і сайты

Раніца пачалася з таго, што ў Беларусі перасталі адчыняцца незалежныя інфармацыйныя сайты: «Нашай Ніўы», радыё «Свобода», «Хартыі-97», «Эўрападыё», сайт Мілінкевіча. Тамсама быў заблякаваны цалкам livejournal, які ў адсутнасці пэрыядычнай працы сайтаў мог бы стаць крыніцай альтэрнатывнай інфармацыі, як было лягася падчас прэзыдэнцкіх вы-

бараў і падзеяў на Плошчы.

Аб 11:00, едуцы «соткай» праз Каstryчніцкую плошчу, заўважаю, што на ёй не працуе мабільная сувязь. На Плошчы абсалютна няма людзей, калі ня браць у разылк супрацоўнікаў міліцыі і АМАПу. Тамсама стаяць аўтазакі. Міліцыянты разьмешчаныя на ўсіх подступах да Плошчы. Перакрытыя вуліцы Інтэрнацыянальная, Маркса, Пляц Волі, Леніна. Бліжэй да 12 гадзін аўтобусы перасталі спыняцца на прамежку між вуліцай Казлова і Плошчай Незалежнасці.

Праз тое, што людзей не пускаюць на Плошчу, фактычна ўтварылася некалькі груп тых, хто прыйшоў на мітынг. Першая сцікалася да цырку, другая — да ГУМу з боку праспекту, трэцяя — да плошчы Свабоды ад Нямігі.

Ля цырку кіраваў Паўлічэнка

Ля цырку ўжо а 12-й гадзіне згуртавалася больш за тысячу чалавек. Некаторыя выказвалі думку пайсыці Інтэрнацыянальнай у бок Макдоналдзу, каб злучыцца зь людзьмі, што стаяць там. Справавалі — усё перакрыта. У натоўпе лю-

У Берасьці съвяточны пікнік

Упершыню за апошнія гады прадстаўнікі дэмакратычных сілаў Берасьця супольна адзначалі Дзень Волі. Хоць многа берасьцейскіх актыўістаў паехала ў гэты дзень у Менск, удзел у съвяточных мерапрыемствах узялі семдзесят чалавек.

У трох мікрараёнах гораду актыўісты раздавалі віншаванні з нагоды съвята ад імя Партыі БНФ і бюлетэнь БСДП.

А 14.00 пачаўся футбольны турнір з удзелам камандаў АБ'яднанай грамадзянскай партыі, БСДП, Партыі БНФ, Партыі камуністаў. Перамаглі сацыял-дэмакраты. Турнір праходзіў пад пільным наглядам міліцыі.

Скончылася съвяткаваньне традыцыйным пікніком у лесе.

У Івянцы спэцслужбіст распранаў вучняў

У Івянецкай школе за месяц перад 25 Сакавіка дырэктар, сацыяльны педагог, завуч нагадвалі дзесяткам, што ў нядзелю яны мусіць быць дома, ня ехаць у Менск на акцыю, каб «не пакалечыць сабе жыцьцё». А ў пятніцу з Валожына прыехаў прадстаўнік «органаў» і сустрэўся з старшакляснікамі. Падчас сустрэчы дзяцей прымушалі... распранацца, каб паглядзець, якія на іх саколкі, ці не з нацыянальнай сымболікай. За значкі ж увесь час палохаюць пастаноўкай на міліцэйскі ўлік.

дзям раздавалі бел-чырвона-белыя сцяжкі, балёнкі, хустачкі. У знак салідарнасці сыгналілі аўтамабілісты.

Калі а 12.30 з боку вуліцы Янкі Купалы пачаў націскаць падвойны шэраг спэцназаўцаў, людзі зразумелі, што на Плошчу патрапіць ня ўдасца і скіраваліся ў бок плошчы Перамогі. У калёне ішло шмат дзеячоў культуры і грамадства. Большая частка людзей ішла з таго боку праспэкту, на якім цырк.

На падыходах да плошчы Перамогі перад людзьмі выступіў лідэр Партыі БНФ Вінцук Вячорка. Ён паведаміў праз мэгахон, што ўлады парушылі папярэднюю дамову пра магчымасць збору калія Макдоналдзу і праходу да Акадэміі навук. Заклікаў людзей рухацца паволі, каб маглі далучыцца іншыя калёны, якія, зъ ягоных словаў, рухаліся адна па Нямізе і другая па вуліцы Багдановіча.

Частку людзей ад Плошчы ўдалося адсекчы і скіраваць у бок дому-музею РСДРП на вуліцу Камуністычную. Кіраваў гэтым усім асабіст Дзьмітры Паўлічэнка ў крапавым бэрэце.

У астатнім гэтая частка дэмантрантаў дабралася да Акадэміі навук без асаблівых прыгодаў. Рухаючыся, калёна няспынна расла. Напачатку, ля плошчы Перамогі, у ёй было калі 6—7 тысяч чалавек. З балькона і вокнаў мітынгоўцаў віталі жыхары сталіцы. Так, насупраць заводу «Белвар» у доме на пятym паверсе адзін чалавек, ня маючы бел-чырвона-белага сцягу, апрануў чырвоны швэдар і трymаў за сцягай белую прасыціну. Маніфэстанты яго віталі, жонка з кватэры ганіла, ён ад яе адмахваўся. Людзі съмяяліся.

На плошчы Якуба Коласа ў адным з вокаў вывесілі вялікі бел-чырвона-белы сцяг.

Павадзілі па горадзе і загналі ў мэтро

З боку ГУМу людзі паводзілі сябе актыўней, скандавалі лёзунгі, сипявалі песьні. Тутака сярод публік было шмат палітыкаў. Некаторыя паспрабавалі прарвацца на Плошчу. Дзе там! Усё наядзейна было перакрыта «чорнымі». Разам зь людзьмі знаходзіўся і лідэр апазыцыі Аляксандар Мілінкевіч.

Спэцназ пачынае выцясняць людзей далей ад Плошчы. Насупраць будынку КДБ калёна сцяняеца, некаторыя залазяць на прыступкі «жоўтага будынку». Падалося, што тут можа пачацца нейкі мітынг. Не даюць, працягваюць выцясняць. Выцсьненые людзей нагадала акцыю 19 сакавіка. Відаць, ужо тады адпраўвалі такі мэханізм змагання з апазыцыйнымі пратэстамі.

Працяг на старонцы 4.

На Каstryчніцкую плошчу ў Дзень Волі пускалі толькі людзей зь билетамі на «Лебядзінае возера».

З боку цырку Плошчу ахоўвалі байцы Дзьмітрыя Паўлічэнкі.

У нядзелью усе старшаклясьнікі мусілі пазваніць кляснаму кіраўніку, засвядчыць, што яны ў Івянцы ды распавесці пра пляны на дзень.

Колькі трэцяклясьнікаў было на Дні Волі?

У Вялейцы адміністрацыя школы ў пятніцу патрабавала ад клясных кіраўнікоў тлумачэньняў па кожным з адсутных вучняў, у тым ліку з малодшых клясаў. Настанікі рагочуць.

На дыскатэку 25 Сакавіка пад прымусам

У Ліцэі №3, што ў Дражні, усіх навучэнцаў прымусілі падпісацца пад паперай, якая іх абавязвае наведаць дыскатэку, арганізаваную БРСМ у гонар Дня Незалежнасці. Наведванье дыскатэкі было арганізаваным. Першая група навучэнцаў мусіла быць там з 11 да 15, другая — танчыла з 15 да 19. Школьнікі кажуць, што тое самае адбывалася і ў іншых школах.

У Сьветлагорску ўскладалі кветкі

Прадстаўнікі грамадзкасці і група моладзі ўскладлі кветкі да крыжа памяці ахвяраў таталітарных рэпресій і да помніка Раману Шацілу, заснавальніку паселішча. За акцыяй назіралі міліцыянты ў цывільным і вялікіх відэздымкі. Моладзь прыбрала каля крыжа

Напярэдадні ў горадзе і раёне былі распаўсюджаны некалькі тысячаў улётак аб сутнасці Дня Волі. З 24 сакавіка на інфармацыйных тумбах і стэндах у горадзе вывешаныя плякаты «25 Сакавіка — Дзень Волі, 89 гадавіна Беларускай Народнай Рэспублікі».

У Горадні калі Каложы

Гарарадзенскія актыўісты ўскладалі кветкі да знaku «На Грунвальд», што побач з Каложай. Мікола Воран апавядаў усім гісторыю тагачасных падзеяў. Ушанавалі памяць загінулых за Беларусь хвілінай маўчаньня й скіраваліся да Старога Й Новага замкаў, дзе таксама ўшанавалі памяць загінулых за Беларусь побач з помнікам Вітаўту.

З Вузды ехалі на Менск

Раніцай на 25 Сакавіка на выезьдзе з Вузды затрыманы аўтамабіль сябра Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Віктора Крывала. На трасах у Менск правяралі аўтобусы: на асноўных дарогах Менскага раёну ад раніцы курсавалі мікрааўтобусы з супрацоўнікамі ДАІ. Разам з імі знаходзяцца і людзі ў цывільным.

На праспэкце Скарыны.

АРЧЕМ ПЛЯВА

Сталіца ў кальцы маніфэстаций

Працяг са старонкі 3.

Людзей не пускаюць на другі бок праспэкту, а таксама да плошчы Незалежнасці, выцясняюць на Гарадзкі Вал. Ля вуліцы Інтэрнацыянальнай пачаліся сутычкі з АМАПам. Мілінкевіча штурханулі так, што ён паваліўся, у Іны Кулей, якая адбівала затрыманых, пакараненая рука.

Людзей выцясняюць на Нямігу, а адтоль — на праспект Машэрава. Акурат тады калёна і набрала найбольшую магутнасць, у ёй было 3—4 тысячи чалавек.

Ужо калі людзі падыходзілі да Палаца спорту, на праспэкце пачалі ездзіць міліцэйскія машыны і папярэджаюць, што акцыя несанкцыянованая і супраць яе ўдзельнікаў можа быць ужытая фізычна сіла і адміністрацыйнае пакаранье. Далей калёну ўжо не пратускалі. Відаць, забаяліся, каб не пайшлі на Дразды.

Праспект быў перакрыты абаронам. Вольна можна было заходзіць толькі ў двары, што людзі і зрабілі, але ня ўсе. Супраць тых, хто супраціўляўся, былі ўжытыя дубінкі. У дварах на Мельнікайтэ спэцназаўцам удалося разъбіць калёну на меншыя групкі.

Частку мітынгоўцаў міліцыянты

«ветліва» загналі ў мэтро на станцыі «Фрунзэнская». Значная група людзей, даехаўшы да «Першамайскай», змагла зноў арганізацію і рушыла ўжо бяз значных прыгод да Акадэміі навук. Пазней да гэтай калёны зноў далучыўся Мілінкевіч, ён жа яе і ўзначаліў.

«Разносіце ўлёткі»

Пляцоўка ля Акадэміі навук была амаль цалкам запоўненая. Гучала музыка, людзі размаўлялі між сабой, знаёмліся, праходзіў запіс у рух «За Свабоду», нейкі хлопец ляпаў па вядры, як у бубны. На пляцоўцы было багата — сотні — бел-чырвона-белых сцягоў, расцягажак. Быў нават адзін чырвона-зялёны сцяг, на якім было написана «За гонар, свабоду і справядлівасць». Усе чакалі, калі падыдзе калёна з Мілінкевічам.

Дзіве калёны злучыліся ля Акадэміі навук дзесьці а 14:10. Людзі адразу пачалі скандаваць «Мілінкевіч! Мілінкевіч!». Для лідэра апазыцыі ўтварылі жывы калідор, ён прыйшоў на верхнія прыступкі Акадэміі, стаў у цэнтры.

Вёў мітынг лідэр Партыі БНФ Вінцук Вячорка. Было багата выступоўцаў, як беларусаў, так і замежнікаў. Аднак мала хто запомніўся. Віцэ-прэзыдэнт Эўрапарламэнту Януш Анышкевіч, прамаўляючы па-польску, ска-

Крычаў: урачыстая вечарына

У Крычаве прайшла ўрачыстая вечарына, прымеркаваная да Дня Волі. Напярэдадні выйшаў сувяточны нумар крычаўскай газеты «Волны горад». Рэдактара выдання перад 25 Сакавіка выклікалі да пракурора раёну, які папярэдзіў пра адказнасць за несанкцыянованыя публічныя мерапрыемствы.

Магілёў: вечарына і дніна

Падчас урачыстасці вечарыны гісторык Ігар Пушкін распавеў грамадзе пра падзеі, якія адбываліся ў Магілёве ў 1917, 1918 г. Арганізавала сустрэчу гарадзкая суполка Таварыства Беларускай Мовы.

Грамадзкія й партыйныя актыўісты выйшлі на цэнтральную вуліцу гораду зь бел-чырвона-белымі шалікамі. Яны распайсоджвалі зварот старшыні Рады БНР Івонкі Сурвілы да грамадзянам Беларусі, а таксама паштоўкі да Дня Волі.

Міліцыянты ж праз пагрозы адміністрацыйным пакараннем перапынілі стыхійны мітынг. Ён пачаўся на Савецкай плошчы перад будынкам мясцовага краязнаўчага музея. Моладзь прыйшла да музея, каб ускласці кветкі і ўшанаваць магілёўцаў, якія 12 ліпеня 1918 г. ухвалілі абвяшчэнне БНР.

У прылеглых дварах стаялі напагатове машыны са спэцназаўцамі.

Горкі: распаўсюд паштовак

У Горках грамадзкія актыўісты Дзень

зай, што Беларусь — гэта апошняя краіна Эўропы, дзе няма вольнасці, а ёсьць аўтарытаратурызм. Юлія Казуліна нагадала, што акурат год таму арыштавалі яе бацьку Аляксандра Казуліна, які і цяпер за кратамі. Прапанову старшыні Рады беларускай інтэлігэнцыі Ўладзімера Коласа ўсім аб'яднацца, каб разам пайсьці на Кангрэс, людзі сустрэлі вяла.

Большасць адкрыта чакала, калі свой выступ пачне Мілінкевіч. Ён выступаў апошнім. Мілінкевіч сказаў пра сымбалічнасць таго, што ў адзін дзень сівятынца і 50-годзьдзе Эўрасаюзу і беларускі Дзень Волі. Мілінкевіч сказаў, што яму сёняня тэлефанавалі з канцылярыі Ангелы Мэркель і выказали падтрымку ў змаганні беларусаў за дэмакратыю. Лідэр апазыцыі адказаў на пытаныне, што трэба рабіць пасля 25 Сакавіка. На ягоную думку, найважнейшым зьяўленецца распаўся юд незалежнай інфармацыі: «Вы пытаецца, што рабіць паслья. Паверце, працы хоціць для ўсіх. Не чакайде нейкіх установак зьверху, шукайце і распаўся юд здзвінайце ўлёткі, каплюйце газеты і книжкі, давайце чытаць іх сваім знаёмым і суседзям». Мілінкевіч таксама заклікаў маладых не ўступаць у БРСМ. Рэакцыя была вельмі жывавай.

Уесь час, пакуль доўжыўся мітынг, вакол людзей езьдзіла міліцэйская машина, прац гукаўзмацняльнік па-беларуску паведамлялся, што гэтая акцыя несанкцыянованая і далей па тэксце пра фізичную сілу і спэцеродкі.

Вінцук Вячорка пры канцы мітынгу яшчэ запытаўся ў людзей, ці ня хочуць яны пайсьці шэсцем на плошчу Бангалор. Адказ быў катэгорычна адмоў-

ным.

Мітынг скончыўся гімнам «Магутны Божа».

Людзей палівалі вадой

Па сканчэнні мітынгу частка людзей рушыла ў бок Нацыянальнай бібліятэкі, каб далучыцца да людзей, што былі на канцэрце БРСМ «За незалежную Беларусь». Рух дэмманстрантаў увесь час прыпыняўся спэцназаўцамі, якія блякавали падъходы да бібліятэкі, патрабуючы ісці ў адваротным кірунку. Прастэкты праехала колькі аўтазакаў, а таксама машыны з байцамі Паўлічэнкі з в/ч 3214. Усё ж людзям неяк удалося дамовіцца зь міліцыянтамі і працягнуць рух.

А палове на пятую людзі дайшлі да Нацыянальнай бібліятэкі. Сівяточны канцэрт вымушаны быў тэрмінова згарнуцца за дзесяць хвілін да гэтага. Маладзёньні началі разгортваць ля бібліятэкі бел-чырвона-белыя сцягі. АМАП запатрабаваў вызваліць пляцоўку. Прыйехалі камунальнія машыны, якія спрабавалі паліваць людзей вадой. Людзі разъбягаліся. Такога беларускія ўлады супраць апазыцыянэрў, здаецца, яшчэ не выкарыстоўвалі.

Праўда, усіх затрыманых неўзабаве выпускалі.

Разгону не адбылося, магчыма, дзякуючы тому, што на заклік Мілінкевіча адгукнуліся шэраг эўрапейскіх палітыкаў. Што праўда, і адзначыць сівята як сълед улада не дала. Віцэ-спікер Эўрапарламэнту Януш Анышкевіч мяркуе, што такія паводзіны ўладаў ня будуть спрыяць паліпшэнню адносін паміж Беларусью і Эўропай.

Зыміцер Панкавец

Волі адзначалі распаўся юд паштовак з нацыянальнай сымболікай. Напярэдадні Дня Волі выйшаў сівяточны нумар горацкай газеты «Ўзгорак».

Гомель: На балконе сцяяг

У Гомелі на балконе шматпавярховага дома на вул. Царыкава чатыры гадзіны вісеў нацыянальны сцяг. Яго вывесіў рабочы й прыхільнік беларушчыны Іван Адаменка — так ён адзначыў Дзень Волі.

КХП-БНФ ускладала кветкі

Сябры КХП-БНФ зладзілі альтэрнатыўнае сівятыннае Дня Волі. А 12.00 калі ста актыўісташаў партыі сабраліся ў сквэрэ на супраць Опэры. Людзі ўскладалі кветкі да помніка Багдановічу. Выступіў Сяргей Папкоў. На пачатку хвілінай маўчаныя ўдзельнікі памянулі беларускіх авіятараў, якія загінулі заўчора ў Самалі. Людзі заслушалі ў запісе выступ Зянона Пазнянкі.

Паслья грамада прайшла да плошчы Якуба Коласа, ускладала кветкі да помніка песьніару. Завяршылася мерапрыемства на Вайсковых могілках, ля магіл Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Прэмія Партыі БНФ

Падчас сівяточнага мітынгу 25 Сакавіка Вінцук Вячорка назваў ляўрэатаў новазаснаванай прэміі Партыі БНФ. Па выніках 2006 г. у намінацыі «Грамадзкая чыннасць» ляўрэзатам стаў Павал Севярынец (за палітычную дзеянасць і публіцыстыку). У намінацыі «Культура» перамог лідэр гурту «Стары Ольса» Зыміцер Сасноўскі (за аднаўлены гістарычны спадчынны). А ў намінацыі «Адукацыя і навука» — Зыміцер Колас (за выданы беларуска-ангельскага слоўніка). Адмысловай прэмій пасмяротна ўганараваны Валер Дашкевіч (за аналітычныя працы па палітыцы і эканоміцы).

**ВМ, Івянец; АЛ, Менск; Тэльман
Маслюкоў, Светлагорск;
Прысутная, Вялейка; Але́с Асі́цоў,
Магілёў; Дзедзіч, Берасьце; Сямён
Печанко; таксама інф. радыё
«Свабода»**

Ад бібліятэкі пратэстоўцаў адганялі паліўальнымі машынамі.

ОЛІЯ ДРАДЦЕВІЧ

Праспект Скарыны. Жыхары сталіцы вітаюць маніфэстантаў, якія скіраваліся да Нацыянальнай бібліятэکі.

АРЛІЕМ ПЛІВА

Віцебск: Мірон і 18 затрыманых

Плошча Свабоды ў Віцебску, як і напярэдадні прэзыдэнцкіх выбараў, была застаялена тэхнікай. Но менавіта на плошчы дэмакраты Біцебску запрашалі людзей адсвяткаваць Дзень Незалежнасці.

Агулам на Дзень Волі ў Віцебску затрымалі 18 чалавек, зь іх пяцёра непаўнагоддзя. У ізалітары часовага ўтрымання правялі ноч сябры КХП-БНФ Ян Таўпіга, Ян Дзяржаўцаў, Алесь Пазняк і адзін з найстарэйшых віцебскіх апазыцыянэрў Барыс Хамайдза. Іх затрымалі зь бел-чырвона-белымі сцягамі. Іншых адпусцілі, па непаўнагоддзях прыехалі сваякі.

Пратаколы за ўдзел у несанкцыянаваных масавых акцыях склалі на дванаццаць чалавек.

Затрыманыя меркавалі праісніці вуліцай Леніна да помніка Каракеўчу, каб усклаць кветкі. Двойчы міліцыянты

перапынялі рух актывістаў, якія ішлі парамі па ходніках, і адвозілі некалькі чалавек у пастарунак.

Да помніка земляку віцьбічы трапілі толькі каля 16-й гадзіны — калі іх выпусцілі з райаддзелу.

А каля 9-й вечара нацыянальны сцяг залунаў над «Духаўскім круглікам» — цаглянай вежай, якую адбудоўваюць падвале гістарычных дакументаў.

Сцяг міліцыянты здымалі на вачох у мінакоў з дапамогаю супрацоўнікаў Міністэрства надзвычайных ситуацый. Ня меншы інтарэс жыхароў Віцебску выклікала тое, што надзымутыя балёнікі, прымацаваныя да сцягата, міліцыянты расстралілі з пнэуматычных пісталетаў.

**Кастусь Смолікаў,
Віцебск;
інф. радыё «Свабода»**

«Залатая літара» ў вузкім коле

У 2006 г. найлепшай кнігаю, на думку Глёбуса, стаў «Беларускі эратычны фальклёр». Атрымліваецца, што трэбыло даваць прэмію беларускаму народу. А паколькі, паводле апытаўніці «НН», сама варты званыя «народнага пісьменніка» — Уладзімер Арлоў, то «Залатую літару 2006» атрымаў за народ ён. Пагатоў, як тлумачыць сам Глёбус, леташнюю кнігу вершаў Арлова «Паром

праз Ля-Манш», ён прачытаў з прыемнасцю. Такім чынам, адной прэміяй былі ўтанараваныя і народ, і паэт.

Цырымонія ўручэння 111 эўра (такі памер прэміі «Залатая літара») мелася адбыцца ў кавярні «Стары Менск». На жаль, кавярня тая была зачыненая з нарады маніфэстацыі на Дзень Волі. Пасьля кароткай цырымоніі ўручэння ў вузкім коле, пісьменнікі зь сябрамі дадзялчыліся да калёны дэманстрантаў. А кавярні, крамы й «Макдоналдз», што месцыца на галоўным праспэкце сталіцы, засталіся без нядзельнага прыбытку.

СХ

Пециярбург: на Ісаакіеўскай плошчы

А 14 гадзіне па расійскім часе пачаўся, а а 16-й скончыўся сход беларускай грамадзкасці Санкт-Пециярбурга. Сход праходзіў у будынку Новага дому культуры на Ісаакіеўскай плошчы. З дакладам выступіў прафэсар, доктар культуралёгіі, мянчук Валянцін Грыцкевіч, у спрэчках прынёлі ўдзел палкоўнік Алляксандар Станкевіч з Крывічоў, капітан другога рангу Міхаіл Прахорчык з Салігорску, Маргарыта Пярова, унучата пляменьніца Антона Луцкевіча.

Мікола Нікалаеў

Віншаваныне з Днём Волі ад моладзевага руху Амэрыкі

Ад імя Беларускага Моладзевага Руху Амэрыкі віншуем усіх сучаснінкамі зь вялікім нацыянальным съвятам 25 Сакавіка — Днём Волі! 25 Сакавіка з'яўляецца для беларусаў знакавай, вызначальнай датай XX ст. і ў цэлым ва ўсёй гісторыі Беларускай нацыі. Нічога няма важнейшага ў жыцці нації за дасягненне ёю незалежнасці і стварэнне нацыянальнай дзяржавы. Такая падзея ўваходзіць у вечнасць. Яна грунт, на якім стаім, і пущаводная зорка, па якой ідзём.

Нават цяпер пры антыбеларускім рэжыме і рэпрэсіўнай палітыцы, перспектыву нашага нацыянальнага існавання зберагае нам наша дзяржавная незалежнасць. Беражэм як агульнае дасягненне, як найвялікшую каштоўнасць і найвялікшую заваёву народа.

Жыве Беларусь!

Бэрлін: Дзень Волі-Live

25 Сакавіка ў нямецкай сталіцы працавала незалежнае беларускае інфармацыйнае бюро. Група нямецкіх актыўістаў — сяброву Беларусі — транслявала рэпартаж пра Дзень Волі па-нямецку ў рэжыме рэальнага часу. Тэксты рэпартажу складаліся па жывой сувязі з удзельнікамі пратэсту. Акцыя праводзілася пры падтримцы Нямецка-беларускага таварыства і Школы кіравання Hertie.

АК, Брусэль

Лыжныя гонкі ў Кіеве

У Кіеве, на самым Храшчачкі, адбыўся пэрформанс «Кубак Лукашэнкі ў бегу на лыжах па асфальту». Арганізоўвалі яго незалежныя грамадзкія актыўісты — удзельнікі кампаніі «Беларуская вясна». Паўтара дзясяткі чалавек удзельнічалі ў трох 100-мэтровых забегах.

У Лёндане экумэнічная імша

У Лёндане найстарэйшая беларуская арганізацыя, Згуртаваныя беларусаў Вялікабрытаніі, наладзіла экумэнічнае

Не «Тяні»

Пяць рок-гуртоў адмовіліся ад удзелу ў БРСМ-аўскім канцэрце «За незалежную Беларусь».

Паралельна з акцыяй на Дзень Волі адбыліся і заплянаваныя ўладамі мэрпрыемствы. У той жа час, на які прызначаны збор на Кастрычніцкай, ля Нацыянальнай бібліятэki і ў аэрапорце «Менск-1» пачалася акцыя БРСМ. Разам з Ірынай Дарафеевай, Camerata, Якавам Навуменкам, аркестрам Фінберга і Русланам Аляхном на афішах былі заяўлены і рок-гурты «Крок», «Killqita», «Screamline», «Incilica», а таксама ляўрэаты «Басовішча-2004» — «Тарпач». Усе рокеры адмовіліся ад удзелу.

Сяргей Будкін

БТ: Маніфэстанты хацелі нармальна адпаучыць

«Панорама недели» на БТ ацаніла колькасць гледачоў акцыі БРСМ «За незалежную Беларусь» у 20 тысяч чалавек (5 тыс. каля Бібліятэki, 15 тыс. у аэрапорце), а колькасць выступоўцаў — у 800.

Колькасць удзельнікаў маніфэстациі апазыцыі была ацэненая ў трох тысяч чалавек. Рэпартаж быў звязраны ў звычайнай для БТ манэры. Камэра ўнікала агульных плянай і пазытыўных сцэнаў. Пра зьбіцьцё дэмантрантаў не паведамлялася. Рух калёны моладзі пасля мітынгу да Нацыянальнай бібліятэki камэнтатары БТ патлумачылі жаданнем «нармальна адпаучыць».

СМ

Канцэрт «За незалежную Беларусь» каля Нацыянальнай бібліятэki. Выступае поп-дзіва Ірына Дарафеева.

Ідэя рок-канцэрту ў аэрапорце належыць прадусару Анатолю Марціновічу. А.Марціновіч пацвердзіў палітызаванасць канцэрту: «Толькі камэрцыйныя імпрэзы могуць быць паза палітыкай». «На ўсіх адна Беларусь, і калі людзі не разумеюць, што яны проста артысты і яны выступаюць перад людзьмі, якія прыйшлі іх паслуhaць, — то гэта выключна іх праблемы», — падсумаваў памочнік рэжысёра акцыі БРСМ.

Музыкі съцярджаюць, што ня ведалі, якія гэта будзе акцыя, таму далі згоду. І апынуліся на афішах побач зь «Тяні-Толкай» і Паплаўскай ды Ціхановічам. «Каб не падстаўляць адзін аднаго, мы парайліся, — апавядзе вакалістка гурту «Тарпач» Вольга Сamusік, — і вырашылі не ісьці на гэтую акцыю».

Дзень Волі ў Таліне

У Таліне Дзень Волі адзначылі ўскладаньнем кветак каля манумента палеглым у Вызвальнай войне (1918—1920) у памяць аб Асобным Атрадзе БНР, які змагаўся за незалежнасць Эстоніі.

Радыё «Свабода»

Сем тысяч слухачоў на канцэрце ў Варшаве

У Варшаве на Пляцы Замковым адбыўся канцэрт салідарнасці з Беларусью. Мы звязаліся з Лявонам Вольскім у хвіліны, калі ён рыхтаваўся выйсьці на сцэну з Вайцю-шкевічам. «Канцэрт проста афігены. Гледачоў у два разы больш, чым было летасць. Уся плошча ў беларускіх сцягах», — казаў Лявон. Фонам у слухаўцы, падчас размовы, чулася скандаванье «Жыве Беларусь!».

Мы здалёк убачылі свабоду

Колькасьць удзельнікаў Дня Волі пераўзышла прагнозы. Піша **Барыс Тумар**.

Апазыцыя захавала свой мабілізацыйны патэнцыял зь мінулага году. Варта адзначыць, што ў 1995, 1997, 2002, 2005 гадах ён істотна зыніжаўся, а цяпер, праз год пасля выбараў, застаўся нязменным.

Істотную частку мітынгоўцаў складалі людзі з рэгіёнаў. Істотная частка людзей з калёнаў, расьсечаных спэцназам каля Палацу Спорту на Машэрава, каля КДБ на праспэкце Скарэны і на Багдановіча, такі далучылася да асноўнай калёны мітынгоўцаў, г.зн. яны былі гатовыя да больш упартага і даўжэйшага пратэсту. І да арыштаў. Яны ўжо не баяцца прысутнасці міліцыянтаў.

Маніфэстация на Дзень Волі ўвайшла ў традыцыю. Менавіта на гэты дзень найлягчэй мабілізующа актывісты.

Тактыка ўладаў была нязменнай зь мінулага году: ніякіх афіцыйных кампрамісаў, запалохваньні праз мэдыя,

PHOTO BY MEDIANET

дэманстрацыя сілы, павелічэнне колькасці супрацоўнікаў праваахоўных органаў, задзейнічаных у аперацыі. Прэвэнтыўныя затрыманыні актыву апазыцыі сталі практикай. Сілы аховы правапарадку амаль не затрымлівалі людзей у часе падзеяў. Улады, імаверна, ставілі задачу любым коштам унікнуць тэлегенічных сцэнаў разгону ці арыштаў. І выканалі паставленую задачу.

Навіною была арганізацыя альтэрнатывных канцэртаў каля Бібліятэкі і ў Аэрапорце. Акцыя мела посыпех: імпрэзы сабралі некалькі дзясяткаў тысячаў гледачоў.

Мітынг апазыцыі быў звычайны: з доўгімі прамовамі ня дужа гучных аратараў ад кожнай партыі і арганізацыі. Людзі звычна пачалі разыходзіцца з пачаткам мітынгу.

Затое быў прыгожы апошні акорд. Каб абараніць Мілінкевіча ад правакацый, людзі жывым калідорам праводзілі яго з жонкай да плошчы Якуба Коласа, дзе яго чакала машина.

Іншыя скіраваліся да Нацыянальнай бібліятэкі, рэзыкуючы трапіць пад арышт. Сёлетнюю маніфэстацию вылучаў дух упартасці і аптымізму. Гэта чымсьці нагадвала 1996 год.

Улада з апазыцыяй згулялі ўнічью

У расколатым грамадстве захоўваецца статус-кво. Піша **Аляксандар Класкоўскі**.

Уладам не ўдалося маргіналізаваць сівяткаванье Дня Волі ў Менску. Гэта было шматлоднае пэсъце. Але палітычным крэатывам арганізаторы не бліснулі.

Напярэдадні шматкроць паўтарылі, што гэта тэст для ўладаў перад Эўропай. Масавая частка акцыі абышлася без асаблівай брутальнасці, але казаць, што ўлады надта ўжо

выстрэнчвалі перад замежнікамі, не выпадае. Ніякі тэст здаваць яны і не зьбіраліся. Адпрацавалі паводле звыклай ўжо тэхналёгіі.

Прэвэнтыўная зачыстка — раз, прэсінг па ўсёй плошчы — два. Вось вам і кансалідацыя...

Але, так ці іначай, сівята адбылося.

Завітаўшы да Нацыянальнай бібліятэкі, я зноў перажыў адчуванье, што сёньня ў розных вымярэннях сусідуюць дзінве Беларусі. Цалкам сувэрэнныя. У іх розныя сцягі. У іх насельнікаў рознае сіветаадчуванье.

Але ж краіна ў нас адна. І сёньня яна на цяжкім скрыжаваньні.

Перад апазыцыяй востра стаіць праблема стратэгіі. Ці падорыць моцныя ідэі чарговы кангрэс, на дэбаты вакол якога спалена ўжо столькі пораху, — вялікае пытанье.

Я ж з задавальненнем глядзеў на моладзь. Яе было на акцыі шмат. І колькі б ні ладзілася добрахвотна-прымусовых імпрэзай з папсой, пэўдафальклёрам і пахам смажняў, — яе, моладзь, кіруўныя вярхі ўсё адно прайграюць.

Андрэй Ганчевіч

Аляксандар Мілінкевіч пасъля інцыдэнту.

Мілінкевіч атрымаў траўмы, праходзіць курс рэабілітацыі

У панядзелак Аляксандар Мілінкевіч прайшоў мэдычны агляд. Палітык меў пашкоджаныні на левай руцэ і адчуваў болі ў сыпніне, у вобласці хрыбта. Траўмы ён атрымаў 25 Сакавіка ў шарпаніне зь міліцыянтамі. Ён узнічальваў адну з групаў маніфэстантаў, што выйшлі на сівяткаваньне Дня Волі. Мілінкевіч у атачэнні групы найбліжэйшых паплечнікаў прыкрываў адыход дэмантрантаў,

вёў перамовы зь міліцыяй і адбіваў застрыйманых. Калі людзей выціскалі з вуліцы. Інтэрнацыянальны, Мілінкевіча спэцназаўцы штурхнулі так, што ён упаў.

Спэцназаўцы таксама да крыві пашкодзілі руку жонкі Мілінкевіча Іны Кулей, якая ўвесі час была поплеч з мужам.

Пасъля інцыдэнту палітык узнічальваў калёну маніфэстантаў на Нямізе і праспэкце Машэрава, а пасъля пераехаў

у раён плошчы Якуба Коласа, дзе ўзначаліў тых дэмантрантаў, што перабраўліся на праспект Скарыны з раёну Нямігі.

На словах прэс-сарактара Мілінкевіча Паўла Мажэйкі, вынікі мэдагляду дазваляюць спадзявацца, што ўжо напрыканцы тыдня палітык будзе пачувацца добра. Пераломаў ня выяўлена. Цяпер А. Мілінкевіч праходзіць курс мэдычнай рэабілітацыі.

Стан здароўя жонкі А. Мілінкевіча таксама нармальны.

Сямён Печанко

ПОШТА РЭДАКЦЫІ

Ліст з Івенца: нічога ні ў кога не знайшлі, і не таму, што не было...

Размовы пра 25-га пачаліся яшчэ за месяц да ўсяго. І па клясах «корганы» хадзілі, прычым не абміналі нікога, нават самых актыўных лукашыстуў. Канечне, нічога ні ў кога не знайшлі, і не таму, што не было, а таму, што як толькі прыйшлі ў першы кабінет, празь некалькі хвілін астатнія ўжо ўсё добра ведалі і вымушаны былі на некаторы час звяньць нацыянальныя сымбалі...

Але гэтымі паходамі ўсё ня скончылася... Да самых актыўных папрыяжджалі дахаты. Прыйчым не абышлося без правакацый. Прыходзілі два міліцыянты і чалавек у штацкім. І гэты, як аднінля дзвіверы, пачынаў плесяці на беларускай мове, што яны прадстаўнікі нейкай дэмакратычнай арганізацыі. Што яны зьбіраюць подпісы...

Лухта—лухта! Як толькі яны апніваліся ў памяшканні, выдавалі ўжо зусім іншае. Напрыклад, «сам ўсё пакажаш, ці нам пашукаць?». Але і пра гэта ўсе, каму трэ было штосьці схаваць, даведаўся вельмі хутка.

У чацвер усіх вымусілі напісаць расцілскі аб «неучастніці внесанкціонированнам мітинге». Напісаў такую расцілску і клясны кіраўнік, але тут ужо было «ко гарантіі неучастніці ваших учніков в мітинге». А ў нядзелью ў школе хуценька арганізавалі спартыўнае мерапрыемства і ўсім вучням трэба было там адзначыцца. Нагадаю, што раней у нядзелю нікіх спаборніцтваў паміж вучнямі не праводзіліся...

Пакуль уся моц улад накіравана на змаганье з «дэмакраціяй», моладь патрохі сьпіваеца... і няма нічога дзіўнага, бо, акрамя дыскатэкі, на якую ўсе і дзудзь з мэтай напіцца, у містэчку з насельніцтвам у 6 тысяч няма нічога! Добра, што

яшчэ касыцёл з царквой, іначай было б яшчэ горш... Але ўлада нічога гэтага ня бачыць. Ѕи лепш узвышаць свайго ідала Дзяржынскага, марнаваць гроши на яго помнікі ды змагацца з тымі юнакамі і дзяўчатаў, якія імкнунца да ведаў, якія разумеюць нашмат больш, якім абрываць да ўсёй гэтай гразі жыць, якія імкнунца да зъменянаў, якія імкнунца да Свабоды... Але нікто і не зъбіраецца здавацца! Но, як плецца ў адной добрай беларускай песьні, «нас большае і мы пакуль чакаем...»

Івянец — маленькае мястэчка. Нас мала, але з гэтага ўсё і пачынаецца! Патрошку, але мы здоўлеем перамагчы і будзем жыць і працеваць у нармальнай краіне, ці, калі быць больш дакладным, жыць у краіне з нормальнай уладай, у краіне пад нацыянальнымі сымбаліямі! Жыве!

[З Івенца, разъмешчана ў камэнтарах на сایце [nn.by](#)]

Прамова Мілінкевіча 25 Сакавіка: «Вы творцы нашай нацыі!»

У мяне пытаюцца: хто выйграе, а хто прайграе ад свабоды? Ад свабоды выйграюць усе. Нават тыя, хто сёньня баіца свабоды — і яны выйграюць ад свабоды.

Вітаю вас, вольныя грамадзяне!

Вітаю съмелых і сумленных людзей.

Вы соль нашай зямлі, вы творцы нашай нацыі. Дзякую вам, што прыйшлі сёньня на Плошчу. Дзякую, што прыйшлі з кветкамі, сцягамі і транспарантамі.

Яны хочуць, каб мы сядзелі дома. Наша справа кіраваць, ваша справа працаваць, кажуць яны. Гэта нашы плошчы, а вы ідзіце на балота на Бангалор, кажуць яны.

Не! Крыніца ўлады — гэта мы, гэта народ. Гэта нашы плошчы. Гэта наша дзяржава.

Мы сівятыкуем 25 Сакавіка — Дзень Волі — як найвялікшае сівята. Таму што ў гэты дзень беларускі народ узяў у свае рукі адказнасць за сваю краіну, за яе незалежнасць. Сёньня гарантый незалежнасці можа быць толькі дэмакратыя.

Беларусь стане дэмакратычнай. «Калі?» — пытаюцца мяне. На гэтае пытаньне не бывае адказу. Галоўнае, каб перамены адбыліся без крыві. Тады перамены будуть незваротныя.

Беларусы не прыматаюць насильства. У сваім змаганьні за свабоду мы не пралілі ні краплі крыві. Гэта нашу кроў пралівалі. Так, менавіта нашыя людзі сядзяць у турмах.

Лёгкія перамогі бываюць толькі ў кіно. За адзін раз гэта ня робіцца. Трэба раз за разам, месяц за месяцам, год за годам змагацца за сваю Свабоду.

Эўропа пранануе нам дапамогу. Яна кажа: ня бойцеся, мы падтрымаем вас. Эўропа складаецца з малых краін, такіх, як Беларусь. Там ведаюць цану незалежнасці. Яны ведаюць, як няпроста гэта заваёваеца.

З намі сёньня дэпутаты

Эўрапарламэнту, нашы сябры з усяго сьвету. Яны прыехалі падтрымачаць нас. Давайце скажам ім шчыры дзякую.

У мяне пытаюцца: хто выйграе, а хто прайграе ад свабоды? Ад свабоды выйграюць усе. Тут ніякага

парадоксу. Нават тыя, хто сёньня баіца свабоды — і яны выйграюць ад свабоды. Яны яшчэ ўспомняюць гэтыя слова.

Свабода — гэта рух, у тым ліку і рух «За Свабоду». Гэтыя прыгожыя дзяўчата ў памаранчавых бэйсболках якраз і праводзіць запіс ў рух «За Свабоду». Беларусь пачынае рух да свабоды, рух — За Свабоду!

Памнажайце на ксэраксах газеты. Даставайце і раскідвойце ўлёткі. Перадавайце з рук у рукі фільмы, дыскі, кнігі. Зрываіце іх пропаганду. Упрайцесь. Трымайцесь свайго. Гучна або моўчкі пратэстуйце супраць кожнай няправды, кожнай несправядлівасці.

Хай кожны з вас напіша пісьмо палітвязням, напым героям. Я нядаўна быў у Паўла Севярынца. Вітаныні сталіцы ад мужнага Паўла! Свабоду палітвязням!

Беларуская Воля азначае і Свабоду, і рапушасць. Сёньняшняму беларускаму грамадзству не хапае Волі. Волі — рапушасці, і Волі — свабоды. Таму сёньня Дзень Волі павінен стаць днём нашай рапушасці.

Свабода і рапушасць вымагаюць фармуляваньня канкрэтных патрабаваньняў да рэжыму, якія б здолеў пералічыць любы актыўіст дэмакратычных сілаў, якія паўтарыў бы без запінкі любы чыноўнік.

Гэтыя патрабаваньні:

Свабоду і Незалежнасць Беларусі;

Свабоду палітзыняволеным,

Свабоду выбару!

Свабоду слова!

У гэтыя хвіліны калія Нацыянальная бібліятэкі ідзе канцэрт БРСМ «За незалежную Беларусь». Глядзіце: мы дабіліся прызнання 25 Сакавіка — нацыянальным сівятом.

Свабода і рапушасць — гэта не таптаныне на месцы ды слуханьне прамоваў. Свабода — гэта рух, і гэты рух павінен быць бачны асабліва сёньня ў Дзень Волі.

Жыве Беларусь!

Тэкст дасланы прэс-службай

А.Мілінкевіча,

ня ёсьць стэнаграмай выступу

Віцэ-прэзыдэнт Эўрапарлямэнту: Лукашэнка мусіць адказаць Мілінкевічу

На 25 Сакавіка ў Беларусь прыехаў віцэ-прэзыдэнт Эўрапарлямэнту Януш Анышкевіч. У нядзелю ён адказаў на пытаньні карэспандэнта «НН». Дарэчы, пан Анышкевіч цудоўна разумее беларускую мову.

«Наша Ніва»: Чаму Вы адгукнуліся на прашанову Аляксандра Мілінкевіча прыехаць у Менск на Дзень Волі?

Януш Анышкевіч: Для палякаў 25 Сакавіка — гэта не толькі Дзень Свабоды Беларусі, гэты дзень нам нагадвае пра падзею 1918 г. у Польшчы. Канечне, я таксама прыехаў сюды, каб выказаць сваю падтрымку беларускай апазыцыі ў барацьбе за дэмакратыю. Гэта падтрымка ад ўсёй Эўропы.

«НН»: Ці мелі Вы падчас гэтага візиту нейкія сустэречы з прадстаўнікамі афіцыйнай улады?

ЯА: У маіх плянах былі толькі сустэречы з апазыцыйнымі палітыкамі. Я вельмі баўся, што не змагу прыехаць у Беларусь. Летась у мяне была спроба прыехаць у Менск падчас прэзыдэнцкіх выбараў, але мяне банальна не пускілі. Таму цяпер я не асабліва афішаваў свой візит, каб не паўтарыўся леташніварыант.

«НН»: Вы не баяліся трапіць у Беларусі за краты, як было з быўшым паслом Польшчы Марыюшам Машкевічам, якога летась пасадзілі на Акрэсьціна на 15 сутак?

ЯА (съмнецца): Я ня раз сядзеў у турмах падчас ваенна-гражданскага становішча ў Польшчы (1981–1989). Так што для мяне турма ня ёсьць новым і жахливым. Хіба турма ў Беларусі была б для мяне нечым невядомым.

«НН»: Ці адчуваецца, што Беларусь гатовая пайсці на дыялёт з Эўропай?

ЯА: У Эўрасаюзе, асабліва ў Эўракамісіі, ёсьць такое адчуваньне, што з Беларусью трэба мець дыялёт. Проблема

Юлія Дарычкевич

ў тым, каб гэтым дыялётам не легітымізаваць беларускія ўлады. Я мяркую, што пазыцыя Эўропы ў дачыненіі да Беларусі мусіць быць падобнай да колішніх дачыненій між Эўропай і Польшчай часоў «Салідарнасці», вынікам гэтага дыялёту стала паступовае змянчэнне камуністычнага рэжыму ў Польшчы і яго далейшае падзеньне. Калі Аляксандар Мілінкевіч напісаў ліст Лукашэнку, то апазыцыя прадэмансіравала сваю гатоўнасць да дыялёту. Мяне не зьдзівіла, што ваш кіраўнік яшчэ не адказаў на ліст, але ўрэшце ён будзе вымушаны гэта зрабіць. Цяпер жа Эўропа мусіць найперш

падтрымліваць незалежныя грамадзянскія і палітычныя структуры Беларусі.

«НН»: Як Вы лічыце, ці пачаліся ў Беларусі нейкія працэсы па выкананні 12 патрабаванняў Эўракамісіі?

ЯА: Пакуль няма ніякіх прыкметаў, што Беларусь сапраўды гатовая выкананць гэтыя пункты. Аднак я пару дзён таму гаварыў з адным прадстаўніком Эўракамісіі, дык ён глядзіць на рэчи больш аптымістично, ён ча-кае зъменяў да лепшага ў Беларусі. Пачакаем — убачым, але я пакуль ня бачу канкрэтных прыкладаў пазытыўных зрухаў. Сённяшняя акцыя апазыцыі таксама гэта пацвярджае. Калі б улада дала безь перашкодаў правесці апазыцыі Дзень Волі, то гэта быў бы маленькі крок да нейкіх пераўтварэнняў, але яшчэ недастатковы. Найбольш важным тут бы быў крок вызвалення палітвязняў, але, на жаль, мы гэтага ня бачым.

«НН»: Чаго Вы чакалі бадацкія апазыцыі?

ЯА: Я хадеў бачыць шмат людзей, каб я мог сказаць у

Эўропе, што ў Беларусі моцны дэмакратычны рух, што беларусы хочуць дэмакратыі і ў іх не апусціліся руکі. У прынцыпе, я гэта ўбачыў.

«НН»: Што трэба рабіць беларускай апазыцыі, каб перамагчы?

ЯА: Найперш, трэба абыдва дзяцніца, бо ў Эўропы ёсьць патрэба мець аднаго партнёра ў Беларусі, з якім можна весьці перамовы, а не шматлікіх. У нас у Польшчы некалі была толькі «Салідарнасць», быў нейкі дробныя арганізацыі, але яны ўсе далучыліся да «Салідарнасці». На Захадзе ўжо ёсьць адзін беларус, які лічыцца палітыкам буйнага эўрапейскага маштабу, — гэта спадар Мілінкевіч. Ён мусіць стаць цэнтральнай асобай, на якую б усё абавіралася ў беларускім дэмакратычным руху.

«НН»: У Вас ёсьць прагноз, калі ў Беларусі ўстаноўлецца дэмакратыя?

ЯА: Тоё, што Беларусь будзе дэмакратычнай, — гэта не пазбежнасць. І я спадзяюся, што гэта здарыцца вельмі ўжо хутка.

**Гутарыў Зыміцер
Панкавец**

ика.

У сваім першым за 17 дзён публічным выступе А.Лукашэнка закрануў таксама іншыя гарачыя тэмы.

Ён звынаваціў Радзею ў тармажэнні інтэграцыі. На ягоную думку, заключанае 23 сакавіка гандлёва-эканамічнае пагадненне павінна пакласыці крэс проблемам у эканамічных адносінах нашых дзяржаваў. У той жа час ён

«Шалудзівія людзі»

Лукашэнка адказаў Мілінкевічу па-свойму.

Аляксандар Лукашэнка звязаўся на публіцы пасля 17-дзённай адсутнасці. Ён адрэагаваў на масавую маніфэстацыю 25 Сакавіка, абверг чуткі «пра сваю цяжкую хваробу», аўтанаўсці Радзею ў тармажэнні інтэграцыі, ганіў апазыцыю апошнімі словамі і паабяцаў разабрацца з за-

ходнімі пасламі.

«Мая пазыцыя застаецца нязменнай: мы ні за кога ня будзем змагацца і нікому ня будзем навязваць ніякіх ідей. У нас праблем досыць, каб змагацца за моладзь на плошчах з апазыцыяй». Так адрэагаваў А.Лукашэнка на масавую маніфэстацыю 25 Сакавіка.

Съмерць на чужыне

23 сакавіка ў Самалі ісламісты збілі беларускі самалёт Іл-76. Зэнітная ракета трапіла ў крыло машыны, і самалёт упаў на ўсходній ускрайніе сталіцы краіны — гораду Магадыша. На борце

было 11 членаў эkipажу, усё беларусы.

Цяпер беларускія дыпляматы спрабуюць даставіць на радзіму целы лётчыкаў. Гэта няпроста, бо найбліжэйшае беларускае дыпляматычнае прадстаўніцтва аж у Абу-Дабі, Арабскія Эміраты. МЗС звярнуўся да ўрада ў Самалі, Этыёпіі, Уганды з просьбамі аб дапамозе.

Іл-76 належыць беларускай кампаніі «Трансавіяэкспарт» і быў зафрахтаваны Афрыканскім саюзам, які вядзе ў Самалі міратворчую аперацію.

За два тыдні да інцыдэнту іншы Іл-76 «Трансавіяэкспарту» быў абстралены невядомымі на вышыні 150 мэтраў, калі заходзіў на пасадку.

Лётчыкі едуць працаўцаў у Афрыку, нягледзячы на рызыку, у пагоні за заробкамі. Там яны зарабляюць да дзесяці тысяч далараў за месец.

МБ

«Шалудзівыя людзі»

Працяг са старонкі 11.

назваў непрымальнай наяўнасць квотай на паставуць цукру, заяўшы, што квоты пярэчаць свабодзе гандлю. Гэтыя слова могуць служыць ідэяльчай асновай для рэвізіі дамовы 23 сакавіка.

А.Лукашэнка ня мае намеру ўзначаліць нацыяналістичную партыю «Вялікая Радзіма», што было яму прапанавана стваральнікамі гэтай палітычнай сілы. «Гэты незаконна і немагчыма па заканадаўстве».

Ён абверг чуткі пра сваю ціккую хваробу і патлумачыў сваю адсутнасць на тэлевізійных экранах тым, што трошкі прытаміўся. Тым ня менш, «ён у гэты час не спыняў хакейных трэнёроўкі», расказаў ён.

Ён зрабіў таксама некалькі традыцыйных для сябе заявай. «Алігархічнае ўлады ў Беларусі ня будзе», «намэнклатурнай прыватызацыі ня будзе» і апазыцыі ён «краіну і ўладу не аддаўшы».

Ён сказаў: «Вы бачылі, як гэтыя шалудзівыя людзі, найгоршыя людзі нашага грамадства, напярэдадні 25 Сакавіка пісалі мне пісьмы і прапаноўвалі штосыці там правесыці разам. Мы аддалі ім найлепшыя пляцоўкі. І яны што, прыйшли? Замест таго, каб прыйсці і правесыці арганізаваную акцыю, паўтары-дзве тысячы, гэтыя баявы атрад, пачаў расхаджваць па горадзе». Ён заявіў: «Краіну ім не аддамо. Вось тут, паштучку кажучы, па мордзе надаём таму, хто пасмее звярнуць гэтыя працэсы, які ідзе ў краіне, ціккі, стваральны працэс».

Ён таксама паабяцаў «разабрацца з пазыцыйай паслоў», бо «паслам ні ў адной краіне сівуту не дазволена ўдзельнічаць у незаконных акцыях».

А паколькі прэзыдэнт першы раз пасяль паўзы выйшаў на публіку на вытворчасці, у вёсцы, сядрод пракоўных, то гаворка пайшла і пра сельскую гаспадарку. «Аб'ём фінансавання праграмы адроджэння сяла будзе ранейшы, — сказаў ён. — Але за гэтыя грошы будзе зроблена намнога больш, чым плянавалася».

Лукашэнка і сапраўды ні трохі не змяніўся.

Барыс Тумар

КАМЭНТАР

Чаму зьнікае Лукашэнка?

Куды зьнікае Лукашэнка з 11 да 28 сакавіка? «Кіраўнік дзяржавы знаходзіцца ў сваёй рэзыдэнцыі ў Менску, прымае чыноўнікаў з дакладамі, працуе з дакументамі. Усё ў звычайнym рэжыме», — паведаміў у панядзелак БелаПАН кіраўнік прэсавай службы прэзыдэнта Павал Лёгкі.

Выраз «працаўца з дакументамі» ў свой час увёў у расейскі палітычны лексыкон прэс-сакратар Барыса Ельцина. Гэтак гаварылася, калі расейскі прэзыдэнт быў недзеяздольны.

Апошнімі днімі ў інтэрнэце з'явіліся чуткі аб tym, што А.Лукашэнка даўно не з'яўляецца на публіцы праз проблемы са здароўем. Яго не паказвалі на тэлебачаныні з 10 сакавіка, калі ён адпачываў на гарніральжным комплексе ў Сочы.

Яго не было на адкрытым турніру «Залатая шайба». Быў перанесены і візит у В'єтнам, намечаны на 25—27 сакавіка.

У аўторак П.Лёгкі раздражнёна заявіў радыё «Свабода»: «Прэзыдэнт працуе ў Менску, прымае чыноўнікаў, працуе з дакументамі. Сёння ён сустракаецца са старшынём Нацыянальнага банку Пятром Пракаповічам. Іншае пытаныне, што прэзыдэнт сапраўды адсутнічае на экране некаторую колькасць дзён. Ёсьць людзі, якія заўсёды нечым не задаволенія. То ім многа прэзыдэнта на экране, то ім яго не хапае. Ёсьць у нас казлы-правакатары — можаце даць гэту фразу — якіх праства хлебам, травой не кармі, а дай магчымасць панагняцца абстаноўку ў краіне. У прэзыдэнта дастаткова шчыльны, напружаны графік, у яго практычна не бывае выходных. Ён сустракаецца з чыноўнікамі — і неабавязкова тут, на Карла Маркса, 38, і неабавязкова пад прыঢ়লম তেলকামের».

Нагадаем, што роўна год таму, на пачатку вясны 2006 году, здарылася падобная сітуацыя. Аляксандар Лукашэнка публічна з'явіўся на экранах 20 сакавіка. Потым ён раптам з'яўліся з тэлеэкранаў. Цягам тыдня не праводзіліся нарады, сходы і сустрэчы з афіцыйнымі асобамі. Абвясцілі, што інаўгуратыя прэзыдэнта будзе 31 сакавіка, потым перанесены на 8 красавіка. Падчас інаўгуратыі Аляксандар Лукашэнка выглядаў стомлена, змарнелым з твару, нагадвае «Свабода». Тады таксама хадзілі чуткі, што перанос інаўгуратыі адбыўся праз пагаршэніе здароўя.

Спадар Лёгкі ня мае рацыі ў сваіх эмоцыйах. Завеса сакрэтнасці над здароўем кіраўніка дзяржавы — уласцівасць аўтаракрату. У іх з кіраўніка робяць ідала, які, у адрозненіі ад простых съяротных, ніколі не памыляецца і нават не хварэе. У дэмакратычных краінах інфармацыя пра здароўе прэзыдэнта адкрыватака грамадзкасці. Калі мы хочам бачыць нашу краіну дэмакратычнай, варта і з прэзыдэнта рабіць не ікону, а проста галоўнага чыноўніка.

Барыс Тумар

Расейская мазута ў беларускай рацэ

Людзі даведваліся пра аварыю на нафтапровадзе «Унеча—Венстпілс» толькі пасъля таго, як мазута дайшла да Латвії.

23 сакавіка ў выніку аварыі на ўчастку нафтапроваду «Унеча-Вэнтпілс» у Бешанковіцкім раёне адбыўся выщек калі 100 тонаў дызпаліva. Яно патрапіла ў раку Улу — прыток Дзвіны. Беларуская служба МНС здолела ліквідаваць прарыў і сабраць асноўную частку нафтапрадуктаў. У гэтым былі задзейнічаны 200 чалавек, 50 адзінак тэкнікі ды 10 плаўсродкаў. Тым ня менш, нягледзячы на стараныні беларусаў, некалькі тонаў дызпалі-

іва патрапілі на тэрыторыю Латвії.

Выклікае цікавасць той факт, што інфармацыя пра здарэньне ў Беларусі масава распаўсюдзілася толькі пасъля таго, як патрапіла да нас з Латвіі. Гэта здарылася 26 сакавіка, пасъля таго як міністар аховы прыроды Латвіі забіў трывогу. Ягоную заяву перадало агенцтва «Інтрафакс-Захад», і толькі тады інфармацыя пайшла ў рэспубліканскія СМІ.

Варта адзначыць, што Віцебскае абласное тэлебачанье апаратуру паведаміла пра здарэньне, паказаўшы сюжэт некалькі разоў. Аднак за рэгіянальнымі дзяржаўнымі СМІ ня ўсе сочанць, таму ня ўсе даведваліся пра аварыю своечасова.

У выніку аварыі з Улы ўцяклі бабры ды андатры. Беларускія ўрадоўцы ўскладаюць віну за здарэньне на расейскі бок.

Сямён Печанко

Касыцёльныя ўлады ўнікаюць абвастрэньня

Болей за 5 тысячаў подпісаў сабрана ініцыятыўнаю групу пад зваротам аб вяртаныні вернікам касыцёлу Святога Язэпа і былога кляштару бэрнардынцаў. Аднак ніякай рэакцыі з боку як сьвецкіх, так і касыцёльных уладаў пакуль няма.

Каментуе супрацоўнік католіцкага выдавецтва Pro Christo Мікола Гракаў: «Афіцыйныя ўлады ніяк не адразгавалі на ініцыятыву вернікаў і, хутчэй за ўсё, не адзягуюць, гледзячы на тым, як арганізаваны збор подпісаў. Няма ніякай цэнтралізацыі, арганізаванасці, і зрухаў у гэтым кірунку пакуль ня бачна. Усё гэта выглядае на грамадзянскую ініцыятыву. Касыцёльныя ўлады таксама не

адразгавалі, хоць нельга склаць, што гэтае пытаныне не закранаеца Касыцёлам. Яшчэ за Свёйткам пры кожным кантакце са сьвецкімі ўладамі пытаныне вяртанына касыцёлу святога Язэпа абавязкова агучвалася. Іншая рэч, што палітыка Беларускага Касыцёлу не прадугледжвае вынасу такіх пытаньняў на шырокое грамадзкае абмеркаванье, то бок такія праблемы абмяркоўваюцца на ўзроўні сьвецкіх і

каталіцкіх уладаў. Гэта звязана з сёньняшнім сітуацыям якія вакол касыцёлу і нежаданнем касыцёльных ярхарах да лей яе абвастраць».

Парафія Святога Язэпа, што прэтэндуе на кляштарныя будынкі ў касыцёл, гатавая ўзяць усе рэстаўрацыйныя працы на сябе.

Абурэнніе вернікаў выклікале шыны ўладаў пабудаваць

на месцы кляштару, помніка архітэктуры XVII стагоддзя, гатэль, паркінг і басейн.

Уздельніца касыцёльнага камітэту Святога Язэпа Івана Манукевіч кажа, што будынкі мусіць належыць народу, а ня тым нешматлікім заможным людзям, хто можа заплаціць вялізарныя грошы за карыстаньне паслугамі гатэльнага комплексу.

Тымчасам Упраўленне па ахове гісторыка-культурнае спадчыны й рэстаўрацыі Міністэрства культуры выдала дазвол на правядзенне праектных работ па перабудове помніка дойлідзтва пад гатэльна-забаўляльны цэнтар... Збор подпісаў у касыцёлах Менску працягваецца.

СХ, СП

Крысьціна Шацікава пра сваё «лячэнье» ў вар'ятні

Напярэдадні Дня волі, 22 сакавіка, Крысьціну Шацікаву затрымалі ў сталіцы і прывезлі ў Магілёў. У мясцовым КДБ дэмакратычную актыўістку пераконвалі на браці удзелу ў Дні Волі, а ўзмен абяцалі спыніць кримінальны перасъед. Пасъля адмовы Крысьціны на вуліцы на яе напалі невядомыя, зацягнулі ў машы-

ЮЛІЯ ДРАГІЧЕВІЧ

ну. З Магілёўскага псыхіяtryчнага шпітала яе выпуслілі толькі 26-га. «Пры дапамозе санітараў мяне прывізкалі і ўвесі час калолі моцныя транкіўлізатары», — расказвае Крысьціна.

Шацікава зьбіраецца скардзіцца ў міжнародныя інстанцыі. Беларускі Хэльсынскі Камітэт будзе дабівацца разгляду справы Шацікавай у судзе. Лідэры партый прынялі зварот да міжнароднай супольнасці ў гэтай справе.

МБ

КДБ адправіла Крысьціну Шацікаву у псыхіяtryчны шпіталь, аднак дактары прызналі, што ў жанчыны папросту неардынарная псыхіка.

Беларусь адкрывае рынак для расейскіх тавараў

Саступкі расейцам у рамках гандлёвага пагадненія, падпісанага Фрадковым і Сідорскім, ацэнваюцца на 2—2,5 млрд даляраў. Усё дзеля танных энэрганосбітаў.

23 сакавіка ў Менску было падпісаны міжурадавае пагадненіе пра меры ў развіцці гандлёва-еканамічнага супрацоўніцтва паміж Беларусій і Расеяй. Узamen на істотныя саступкі Беларусь атрымала квоты на цукар ды гарантію на пастаўкі энэрганосбітаў.

Беларускі і расейскі прэм'еры сустрэліся падчас адкрыцця паседжання Савету міністраў «саюзной дзяржавы». Міхаіл Фрадкоў падкрэсліў, што гэта пачатак пераходу да рынковых адносінаў.

Вынікі сустрэчы: скасаваныя абмежаваныні на імпарт расейскай сельгас-

тэхнікі, прадуктаў, у прыватнасці, піва і тыпунёвых вырабаў, спыненне дзяржаўнага субсыдыянія беларускіх прадпрыемстваў-экспарцёраў. Саступкі ў гандлі абышліся беларусам у 2—2,5 млрд даляраў у год.

Адначасова былі падпісаныя пагадненіне пра пастаўкі беларускага цукру на расейскі рынак у бліжэйшыя два гады і балянс паліўна-энэргетычных рэурсаў «саюзной дзяржавы» на 2007 г. Скасаваныя перашкоды ў выглядзе адзінага мытнага калідору, што дзейнічаў у дачыненіні да беларускіх вытворцаў цукру. Пастаўляць цукар у Расею будуть усе чатыры беларускія заводы, кіруючыся гуртовымі цэнамі, параўнальнімі з цэнамі расейскіх вытворцаў.

Падпісаныя балянсу энэргаресурсаў шэраг расейскіх СМІ падаюць як сустрэчны крок Расеі ў адказ на скасаваныя гандлёва-еканамічныя абмежаваныні.

Газета «Коммерсант» ставіць у прямую залежнасць саступкі беларускага боку ад магчымасці Беларусі прапягваць баражбу за расейскую нафту. Паводле дакументу, сёлета Беларусь атрымае ад Расеі 21,2 млрд куб. м газу і ня менш за 17,6 млн тонаў нафты. Варта нагадаць, што пасля ўядзення транзытных мытаў Расеяй на пастаўкі нафты ў Беларусь, расейская нафтавыя кампаніі заўважна скарылі перапампоўванье нафты на беларускія НПЗ. Але намесьнік кіраўніка Мінпрамэнэрга Расеі Іван Мачераў на перамовах у Менску патлумачыў на пасолах

Беларусаў перасадзяць на «Жыгулі»?

Беларусь і Расея маюць уніфікаваць пошліны на ўвоз аўтамабіляў.

Пра гэта заяўіў на прэс-канфэрэнцыі пасол Расеі ў Беларусі Аляксандар Сурыкаў. Гандлёва-еканамічнае пагадненіе Беларусі і Расеі, падпісаное 23 сакавіка, вядзе да ўніфікацыі мытаў на аўтамабілі, — заяўіў пасол.

Гэта будзе азначаць скачок цэнаў на патрыманыя аўтамабілі з ўрапейскіх вытворцаў. І бум на аўтарынках у ізрыяд да ўвядзення ў сілу новых нормаў.

МБ

PHOTO BY MEDIANET

чыў, што балянс юрыдычна не зьяўляецца абавязковым для выканання. «Коммерсант» мяркуе: гэта дае Беларусі дадатковую магчымасць апэляваць да балянсу ў выпадку далейшага раззвіцця нафтагазавага канфлікту, дзе пытанне пра расейскі крэдyt на закупкі нафты і газу пакуль не вырашанае.

Газэта «Ведомости» таксама падае ўвядзеніе квотай на беларускі цукар як узаемную саступку на зыняцце беларусамі гандлёвых абмежаваныні. Выданыне нагадвае: падпісаны дакумент мусіл ішчэ 20 сакавіка, аднак беларусы не пагадзіліся з тэрмінамі ўступлення ў сілу асобных пунктаў дамовы і настойвалі на спрашчаныні рожыму ўвозу ў Расею аўтамабіляў. Паводле інфармацыі газэты, быў дасягнуты кампроміс: беларусы пагадзіліся на не-прынцыпавыя змены ў тэрмінах уступлення ў сілу асобных пунктаў дамовы, а таксама далі згоду на вынас спрэчак аб пастаўках аўто па-за рамкі ўкладзенай дамовы.

Паводле словаў кіраўніка менскага аналітычнага цэнтра «Стратэгія» Леаніда Заікі, беларуская прамысловасць у выніку падпісання дамовы можа панесці страшныя, якія часткі можна кампенсаваць за кошт паставак у Расею мяса і трактароў.

Сямён Печанко

Улады пайшлі на радыкальную меру

Каб спыніць рост тарыфаў ЖКГ, Лукашэнка ахвяруе даходамі дзяржбюджету. Адменены падатак на дабаўленую вартасць на абароты ЖКГ.

Указам кіраўніка Беларусі ад аблодаўніні падаткам на дабаўленую вартасць вызываюцца абароты па рэалізацыі будаўнічых працаў і рамонце жытла, а таксама жыльлёва-камунальныя паслугі фізичным асобам, паведаміла дзяржаўнае агенцтва БЕЛТА. Адпаведны ўказ А. Лукашэнкі нумар 138 «Аб некаторых пытаннях аблодаўніні падат-

кам на дабаўленую вартасць» быў падпісаны 26 сакавіка.

У абургунтаваныні, распаўсюджаным прэзыдэнткай прэс-службай, гаворыцца, што «такія меры прыняты ў мэтах недапушчэння росту цэнаў і тарыфаў на жыльлёва-камунальныя і эксплоатацыйныя паслугі, якія аказваюцца фізичным асобам, а таксама на работы па будаўніцтве і ра-

монтаже жыльлёвага фонду».

Дзеля таго каб аблодаўніцца рост камунальных выплатай, улады пайшлі на чаргове аблодаўнінне бюджетных пасступленняў. ПДВ за камунальныя паслугі і будаўнічыя працы складала істотную частку дзяржаўнага бюджetu.

Раней зыніліся даходы бюджету ад нафтаперапрацоўкі. У гэтай ситуацыі ўрад

робіцца надзвычай залежным ад аблодаўніння расейскага стабілізацыйнага крэдыта. Нагадаём, што Беларусь зъянрнулася да Масквы з просьбай аб выдачы гіганцкага крэдыта памерам 1,5 мільярда даляраў. Раптанске па ім ішчэ не прынята.

Гандлёва-еканамічнае дамова, падпісаная 23 сакавіка, навыгадная для беларускай харчовай прамысловасці. Назіральнікі зъвязваюць падпісанне гэтай дамовы з жаданнем ураду атрымаць згоду Масквы 1,5-мільярдны крэдyt.

Мікола Бугай

Прэмія Сапегі — Янушкевічу

Архівіст Язэп Янушкевіч уганараваны прэміяй імя Ліява Сапегі. Узнагарода заснаваная групай польскіх універсітетаў, ляўрэт прэміі па чарзе гасцішце ў гэтых універсітетах.

Праграма Каліноўскага застаецца

Дырэктар польскай стыпэндыяльнай праграмы імя Каліноўскага падкрэсліў, што вяртаныне ў Беларусь Уладзімір Міхайлава, які прызначаецца ў супрацоўніцтве з КДБ, пакі не паўплывае на рэалізацыю праграмы.

«Дынама» — чэмпіён

Хакейны клуб «Дынама» (Менск) упершыню ўзяў залатыя мэдалі чэмпіянату краіны. Срабра ў «Кераміну». Праз месяц стартае і чэмпі-

янат съвету. Беларусь трапіла ў групу з ЗША, Чехіяй і Аўстрый.

Хакеры скралі з мабільнага 44 мільёны

Нядзеляна адзін чалавек дазнаўся, што «нагаварыў» праз мабільнік аж на 44 млн рублёў. Ён стаў ахвярай махіроў, што карыстаючыся дзіркамі ў заканадаўстве і «клануюцца» сім-карты.

Вікіпэдіі тарашкевіцай больш не існуе

Карыстальнікі інтэрнэт-энцыкляпэдый былі нямала здзіўленыя, калі на гэтым тыдні не знайшли 6000 артыкулаў, напісаных клясычным правапісам. Аказаўся, энцыкляпэдый перабілі аматары наркамаўкі, якія маюць сваю вікіпэдью — на 3000 артыкулаў. Болей пра гэту і іншыя тэмы чытайте на сایце www.nn.by

МБ

КАЛЯНДАР

Красавік

- 1 — Вербная нядзеля ў праваслаўных і каталікоў.
- 4 — 450 гадоў таму (1557) нарадзіўся Леў Сапега, дзяржаўны, палітычны, грамадзкі і ваенны дзеяч ВКЛ, дыпломат і мысьляр.
- 7 — Дабравешчаныне ў праваслаўных.
- 8 — Вялікдзень у праваслаўных, каталікоў і пратэстантаў.
- 8 — Міжнародны дзень цыган.
- 15 — 555 гадоў таму (1452) нарадзіўся італьянскі жывапісец, скульптар, архітэктар, інжынэр, вучоны Леонарда да Вінчы.
- 17 — Радаўніца.
- 26 — Дзень Чарнобыльскай трагедыі.
- 26 — 400 гадоў таму (1607) быў заснаваны Джэймстаун — першае ангельскае паселішча на тэрыторыі сучасных ЗША.

ПАВЕДАМЛЕНИЕ

Фонд выдання газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521				
МГД ААТ «Белінвестбанку», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764				
Рахунак ат- рымальніка	3015 212 000 012	Асабовы рахунак		
(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
Ахвяраванье				
Агулам				
Фонд выдання газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521				
МГД ААТ «Белінвестбанку», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764				
Рахунак ат- рымальніка	3015 212 000 012	Асабовы рахунак		
(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
Ахвяраванье				
Агулам				

Касір

КВІТАНЦІЯ

Касір

М.П.

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасылайце адресы і прыватныя ахвяраваньні.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адресы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32 (МТС), (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@tut.by, паштовы адрес: а/c 537, 220050 Менск.
 2) Просім кожную сям'ю чытачоў пераказваць на рахунак газеты ахвяраванье з разыліку 8000 рублёў на месец. Гэта гопіць на выхад і дастаўку газеты. **У блінку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліва назначайце адрас, у тым ліку паштовы індрэкс і код пад'езду.** Тыя, хто перакажа 24000 рублёў за раз, забясьпечаць выхад «НН» на 3 месяцы. Хто перакажа 48000 рублёў адразу, гарантую публікацыю «НН» на пайгоду.

...улады хацелі давесьці, што апазыцыя парушае закон аб правілах правядзення шэсьцяў.

— Вось зацверджаны
Менгарвыканкамам маршрут
дэманстрацыі з Каstryчніцай на
Бангалор.

...рэпрэсіі былі часткай акцыі «За незалежную Беларусь!».

— А цяпер, шаноўная публіка, дазвольце абвесьціца наступны нумар. Арышт сарака апазыцыянераў. Людзей з слабым сэрцам і псыхічна хворых просім не глядзець. Амон — на сцэну! Аплядысменты!

...МУС прэвэнтыўна ўзбуджаў справы за арганізацыю пратэстаў 25 Сакавіка.

— Вы выкліканы, спадар Мілінкевіч, па заведзеннай на Вас справе за арганізацыю несанкцыянаваных дэманстрацый 25 Сакавіка 2008 году, 25 Сакавіка 2009 году і 25 Сакавіка 2010 году.

25 Сакавіка. Каля крамы «Купалінка» ў сталіцы.

22 сакавіка

Міліцыянты шукалі сымболіку

Моладзевага актыўіста **Алега Корбана** пратрымалі больш за трэх гадзін у РУУС Партызанскага раёну Менску. Міліцыянтаў цікавіла месцазнаходжанье падрыхтаванай да сьвяткавання Дня Волі нацыянальнай сымболікі і інфармацыйных улётак.

Салідарнасць па-берасьцейску

У Берасці мінакі абаранілі дэмакратычнага актыўіста ад беспадстайнага затрымання.

На вуліцы Савецкай да актыўіста кампаніі «За Свабоду» **Андрэя Шарэнды** падышлі супрацоўнікі міліцыі, якія праверылі ў яго дакументы і паспрабавалі даставіць яго ў Ленінскі РУУС на той падставе, што ён нібыта нагадвае злачынцу. Съведкі затрымання перагарадзілі дарогу міліцыі й не дазволілі ім пасадзіць Андрэю ў машыну. Міліцыянты не чакалі такой рэакцыі і адпусцілі хлопца.

Кіраўнік офісу АБСЭ сустрэўся з Артуром Фінькевічам

Оке Пэтэрсан з трэцій спробы здолеў на- ведаць **А.Фінькевіча** ў Марілёўскай вы- праўленчай установе №43. Днём раней адміністрацыя спэцкамандатуры за 10 хвілін да канца спатканняў прыпыніла сустрэчы са зьянволенымі, тым самым на дэйшы О.Пэтэрсану сустрэцца з Дашкевічам. Гутарка ў прысутнасці начальніка установы Аляксандра Ламазы доўжылася больш за гадзіну. Падчас яе кіраўнік офісу АБСЭ ў Менску цікавіўся ўмовамі ўтрыманьня вязня і яго ўзаемадачыненнямі з адміністрацыяй.

23 сакавіка

Крымінальная справа па факце арганізацыі на Дзень Волі несанкцыяванай акцыі

Пра гэта заявіў начальнік ГУУС Менгар- выканкаму Анатоль Куляшоў на сустрэчы з заяўнікамі акцыі Iгарам Шынкарыкам і Анатолем Ляўковічам. А.Куляшоў паведаміў, што цягам апошніх двух дзён па краіне затрымліваліся маладыя радыкальныя актыўісты, і папярэдзіў аб адказнасці за несанк- цыяваныя дзеяньні.

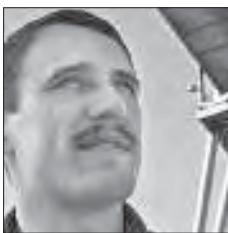
Суд над Вячоркам і Сіўчыкам перанесены на 4 красавіка

Савецкі раённы суд Менску перанёс раз- гляд справаў старшыні Партыі БНФ **Вінцу- ка Вячоркі** і актыўіста апазыцыі **Вячасла- ва Сіўчыка** на 4 красавіка.

Вінцук Вячорка ў суд не зявіўся, бо захварэў. Судзьдзя Людміла Савасыцян сказала, што суд пра гэта на быў папярэджаны, таму аформлены прывад спадара Вячоркі ў суд на 4 красавіка. Судзьдзя Аксана Рэлява сказала, што спадар Сіўчык спазніўся ў суд на паўгадзіны, таму адносна яго таксама аформлены прывад на 4 красавіка аб 11 гадзініне.

Нацыянальныя сцягі над Віцебскам

Увечары віцебскія мінакі заўважылі бел- чырвона-белы сцяг над будынкам політэхнічнага ліцэю №1 на вул.Леніна. Праз колькі хвілін будынак акружылі міліцыянты, якія зъехаліся на чатырох службовых машынах, і нават у дварох праз вуліцу зъявіліся супра- цоўнікі ў форме і ў цывільным.

**ПАВАЛ
СЕВЯРЫНЕЦ**

Павал Севярынец — у 1998—2004 лідэр незарэгістраўванага «Маладога фронту». Асуджаны за арганізацыю акцыяў пратэсту пасля рэфэрэндуму 2004 году. Цяпер у высылцы ў Малым Сітне, на поўначы Полаччыны.

Зноў моладзь на вуліцах Менску. Дзень Волі. Тысячы маладых у першых шэрагах. Зноў — допыты, арышты, ператрусы. Дзяніс Дзянісаў чакае суду за «масавыя беспарарадкі». Барыс Гарэцкі галадае на «сутках». Зымітра Дашкевічу й Артуру Фінькевічу прыдумалі чарговыя спагнаныні, каб пазбавіць права на амністыйю. У крымінальнай справе Маладога фронту — ужо пяцёра падзраваных і больш ста дапытаных у 18-ці гарадох.

А вось у Сітне — сваё змаганыне. Якраз пад Дзень Волі выдалі заробак за люты. Гняства, сваркі й кулачны разборкі — ці то празь вясновае абвастрэнне, ці то ў выніку сезоннага авітаміозу, ці праз усё горшое жыццё — і праўда лютыя. Вяскоўцы набіраюць гарэлкі, «чарніла», самагону, бы гранатаў перад танкавай атакай, — і пасля нядоўгага расыпцца бай мясцовага значэння заліпам выбухаюць на кожнай вуліцы. Б'юць субутэльнікаў, слабейшых, занадта гаваркіх, падхалімаў у начальства й проста тых, хто трапіцца пад руку. Калі ў інтэрнацкім пакой насупраць пачынаецца п'янка, можна засякніць час — праз паўтары гадзіны съпелы скалануцца ад удараў. Выглынуўшы на дзікія крыкі, можна пабачыць, напрыклад, на падлозе, у запырсканым крывёю пакой, хлопца, які з апошніх сілаў адбіваецца ад зэлітка, дзе

Змагары

заблыталася нага, і да зынямогі калоціць перакулены спружыны ложак: ваяр яўна ляснуў з белага каня.

Колькі сіценцаў ды алёшчынцаў пасля некалькіх дзён «змаганьня» ходзяць зь гематомамі ды пераломамі; полацкія міліцыянты, што прыяжджаюць на выклікі сужыцелек ды матаак, са звыклым уздыхам занатоўваюць: «Са словаў папярэлага, выпадкова ўпаў з ганку ды ўдарыўся тварам...» Ані зъместу, ані наступстваў грандыёзных бітваў праз месяц ужо ніхто не згадае — але вось сёняня, цяпер, калі алькаголь даў у галаву і мора адною ды несправядлівасці вакол здаецца па калена, можна распранутым да пояса рушыць па вуліцы, бы Матросаў на амбразуру, міма ўсіх гэтых кантораў, сельсаветаў і непрыяцельскіх хатаў зь дзікім нечалавечым ровам: «За-аб’-ю-у-у!!!»

«Ды ў мяне працладзед у Каліноўскага быў, чуеш?! — дыхае ў твар жывым сыртам аднагодак. — Ай, нічога ваша партыя не разумее...»

Ціхія, прыніжаныя вяскоўцы ды хімікі пасля дзвіюх-трох бутэлек тутайшага «кактэйлю Молатава» ператвараюцца ў марскую пяхоту — і адкуль толькі бяруцца сіла, нахабства ды гэты зъяўрыны роў!

ХРОНІКА

Міліцыянты прыглядаліся да мінакоў на вуліцы і фатографавалі сцяг. Зннялі сцяг толькі праз паўтары гадзіны. У той жа вечар яшча адзін бел-чырвона-белы сцяг з'явіўся на выезьдзе з Віцебску ў бок Полацку. Гэтым разам сцяг быў прымацаваны над шашой, на ЛЭП, што знаходзіцца пад напруженнем 110 тысяч вольт.

Паводле пэўных крыніцаў, да абодвух сцягоў былі прымацаваныя запіскі: да першага — са словамі «бел-чырвона-белы сцяг пакажа нам дарогу», а да другога — з заклікам «крыхтуйся бараніць Радзіму!». Подпіс паўсюль быў «Мірон».

24 сакавіка

Міхайлаў на БТ

На БТ пасля праграмы «Панарама» быў паказаны запіс «прызнання» Уладзіслава Міхайлава. Малады чалавек вядомы тым, што нядайна прызнаўся польскай газэце пра сваё супрацоўніцтва з беларускім КДБ. Гэтым разам хлопец абвінаваціў праграму Каліноўскую ў падрыхтоўцы шпегаў для заходніх спэцслужбай і паскардзіўся на дрэнныя поўбытавыя ўмовы, у якіх «каліноўцы» нібыта існуюць у Польшчы.

26 сакавіка

Валер'ю Шчукіну пагражаяць 2 гады зняволення

Праваабаронцу і журналісту **Валер'ю Шчукіну** ў Першамайскім РУУС Віцебску высунулі абвінавачваныні ў парушэнні ч.2 арт.189 КК РБ. Шчукіну пагражае пазбаўленыне волі на тэрмін да 2 гадоў. Валерыя Шчукіна абвінавачваюць у абрэзі сябра Віцебскай абласной выбарчай камісіі і сябраў акруговай камісіі №52 г.Віцебску. Пасля выбараў у мясцовыя Саветы праваабаронца распаўсюджваў улёткі, у якіх паведамлялася, што сябры выбаркамаў удзельнічалі ў фальсифікацыях выніку выбараў.

Перасъед апазыцыянераў напярэдадні 25 Сакавіка

Сяргей Лапуцін (Марілёў) быў затрыманы, утрымліваўся ў Ленінскім РУУС Марілёва, чакае суду. **Вячаслаў Сіўчык** — затрыманы ўвечары 24 сакавіка. Паводле неафіцыйных звестак, у межах крымінальнай справы «арганізацыя несанкцыянованага мерапрыемства» **Зьміцер Хведарук** атрымаў 5 сутак, **Людміла Атакулава** — 3 сутак, **Яўген Шэдка** (Менск) — 5 сутак, **Аляксей Шыдлоўскі** — 5 сутак, **Вінцук Вячорка** — абвінавачаны ў хуліганстве, суд 4 красавіка, **Алег Корбан** — затрымліваў-

ся, яго шукае КДБ, **Мікіта Красноў** — падзраваны ў падрыхтоўцы масавых беспардкаў, **Крысьціна Шацікава** (Марілёў) — была звемешчаная ў мясцовую псыхіятрычную лякарню, адпушчаная 26 сакавіка, **Натальля Старасціна** (Віцебск) — аштрафавана судом на 10 базавых велічыняў (310 500 рублёў), крымінальная справа па арганізацыі групавых дзеянняў, затрыманая на 3 сутак, **Аляксандар Рамановіч** (Пінск) — 5 сутак, **Канстанцін Чувак** (Пінск) — затрыманы, **Віктар Карлінскі** (Баранавічы) — затрыманы, **Барыс Гарэцкі** — 12 сутак, **Дзяніс Карноў** (Салігорск) — затрыманы, **Зьміцер Кухлей** (Масты) — 3 сутак, **Аляксандар Урыўскі** (Віцебск) — аштрафаваны судом на 10 базавых велічыняў (310 500 рублёў), крымінальная справа па арганізацыі групавых дзеянняў, затрыманы на 3 сутак, **Максім Азараў** (Марілёў) — 7 сутак, **Ігар Банцар** (Горадня) 10 сутак, **Вадзім Саранчукоў** (Горадня) — 5 сутак, **Андрэй Фамін** (Горадня) — 7 сутак, **Зьміцер Цесьлянок** (Горадня) — адлічаны з ГрДУ, **Алесь Зарамбюк** (Масты) — прызнаны судом, ператрус у кватэры, **Сяргей Парсюковіч** (Віцебск) — затрыманы падчас распаўсюдзу газэтаў, абвінавачаны ў дробным хуліганстве, **Юры Глушакоў**

хроніка

Знаёмы аўганец, што доўга жыў у Pacei, неяк напісаў: наколькі ціхамірныя і апятычныя п'яніны расейцы — настолькі агрэсіўнымі й жорсткімі робяцца беларусы. Вядома, ёсьць пэўныя стады ап'янення: выходзіць, расейцы набіраюцца да поўнага атупенія, а беларусы, наадварот, каб увайсыць ў раж ды зьдзічэць. Тым часам нацыянальны патэнцыял няявісці, гневу, ваяўнічасці пагрозыў іва перапаўненца. Паводле вядомай формулы — «што ў цвяразага наўме...», — узынікае пытаньне: дык які ён, беларус, сапраўдны?

Ці не адсюль — фёнэмны падсъядомасці накітліт «Зянон-хогу»?

І вось зьдзіўляецца — няўжо страшэнныя масавыя бойкі ў Сіннах, Маларытах ды Мар’іных Горках адбываюцца ў краіне, дзе толькі 15—18-гадовыя дзецы насымельваюцца ісць ў галаве калёны на апазыцыйным шэсці? Няўжо танкіявы «акулярык» або дзяўчынка-калясачніца, якія займаюцца незалежнай журналістыкай у раёне на некалькі дзясяткай тысячаў жыхароў — адзінья, хто можа ўголосіць праўду ў очы мясцовай уладзе? Няўжо школьнікі-маладафронтавцы, якіх дзясяткамі дапытвае КДБ — самая сур'ёзна ў радыёсе 300 кіламэтраў ад Менску апазыція рэжыму?

У часы ВКЛ змагары-шляхціцы зьбіраліся на паспалітае рушаньне дзясяткамі тысячаў. Падчас паўстання ў ды войнаў знаходзіліся тысячи змагароў, гатовых аддаць жыццё дзеля Беларусі.

Няўжо стагодзьдзі прыгнёту павынішчалі зь

беларусаў генэтычныя коды мужнасці, самаадданасці, адвагі? Няўжо засталіся толькі жывёльная злосць ды рабская няявісць, што выплескаюцца хіба ў рабскім угарты?

Беларуская моладзь даводзіць: не!

Ціпер нацыянальному руху якраз бракуе змагароў — моцных хлопщаў, што заступяцца за дзяўчыну, на якую замахваецца амапавец, здолеюць скрутіць правакатара і не аддадуть на глум бел-чырвона-белыя сцягі.

Разам з тым, трэба разумець: на полі гвалту, зброі, няявісці перамагчы рэжым немагчыма. Гэта зона, падкантрольная д'яблу. Той, хто будзе змаганье на гвалце, — непазыбежна прайграе. Гвалт супярэчыць самому паняццю свабоды, а свабода — гэта ўжо Божая тэрыторыя.

Таму для сёньняшняга пакалення нацыянальнага руху галоўнае змаганье адбываецца не на плопчах і нават ня ў камэрэх, а найпершыя ворагі — не міліцыяны ці гэбісты. Найважнейшая бітва йдзе ў самім маладым чалавеку — з боязню, абыякавасцю, бязъвер'ем. Штодня, штогадзіны, штохвіліны Валадарства Нябеснае сілаю дасягаецца, і тыя, хто выслываюцца, здабываюць яго, кажа Біблія. Той, хто адолей зло ў самім сабе, — непераможны.

А гэта значыць: менавіта змагары са страхам ды грэхам ва ўласным сэрцы будуть галоўнымі героямі нацыянальнага абуджэння.

Малое Сінна

На полі гвалту,
зброі, няявісці
перамагчы
рэжым
немагчыма.

ХРОНІКА

(Гомель) — прызначаны суд, **Валер Пуціцкі** (Рэчыца) — зьбіты невядомымі, **Наста Палажанка** — затрыманая, выкліканая на адміністрацыйную камісію, **Кася Галіцкая** — затрыманая, **Сяржук Карповіч** — 3 сутак, **Пётар Кузьняцоў** (Гомель) — допыт у міліцыі, абвінавачаны ў махлярстве, **Алесь Каліта** — затрыманы, утрымліваўся на Акрэсціна, **Наста Александровіч** — затрыманая, утрымлівалася на Акрэсціна, **Алесь Копац** (Масты) — пепратрас на кватэры, **Уладзімер Вялічкін** (Берасьце) — затрыманы, **Андрусь Ігнатовіч** — 5 сутак, **Міхаіл Козел** (Жыткавічы) — 3 сутак, хуліганства і абраза дзяржажаўных асобаў, **Уладзімер Казека** (Драгічын) — абвінавачаны ў хуліганстве, **Аляксандра Ясюк** (Барысаў) — падазраваная ў падрыхтоўцы масавых беспарадкаў, **Уладзімер Шыла** (Салігорск) — затрыманы, абвінавачаны ў дробным хуліганстве, **Валер Мацкевіч** (Бабруйск) — затрыманы, знаходзіцца ў ізалятары часовага ўтрымання, абвінавачваецца ў дробным хуліганстве, **Уладзімер Радзівончык** (Пружаны) — ператрас, **Галіна Паўлава** (Драгічын) — затрыманая за распаўсюд віншаваньня з наўгода 25 Сакавіка, паштоўкі канфіскаваныя,

затрыманая за распаўсюд віншаваньня з наўгода 25 Сакавіка, паштоўкі канфіскаваныя, **Уладзімер Шыцікаў** (Гомель) — 5 сутак, **Яўген Сувароў** (Магілёў) — утрымліваецца ў міліцыі, абвінавачаны ў хуліганстве, **Антон Ясямчук** (Магілёў) — абвінавачаны ў хуліганстве, зъмешчаны ў ІЧУ, **Iгар Сухарукаў** (Наваполацак) — 5 сутак, дробнае хуліганства, **Алесь Астрошчанкаў** — 5 сутак, **Настася Жыўкова**, грамадзянка Украіны — 3 сутак, **Уладзімер Кацора** (Гомель) — абвінавачаны ў хуліганстве.

Няволя ў Дзень Волі

Падчас святыні 25 Сакавіка быў затрыманы **Алесь Астроўскі** (Горадня), **Павал Батуеў** (Менск), **Зыміцер Барадуля** (Віцебск), **Іван Бурыгін** (Віцебск), **Мікола Воран** (Горадня), **Сяргей Галышка** (Менск), **Аляксей Гаўруцік** (Віцебск), **Ян Дзяржаўцаў** (Віцебск), **Юры Жыдовіч** (Горадня), **Віктар Жылінскі** (Рагачоў), **Дзяніс Івашын** (Горадня), **Сяргей Каваленка** (Магілёў), **Зыміцер Каараткевіч** (Менск), **Зыміцер, Юлія і Вольга Калантаевы** (Віцебск), **Павал Красоўскі** (Жодзіна), **Любоў Крупянская** (Горадня), **Віктар Крываль** (Узьдзеня), **Марына і Ян Лагвіновічы**

(Менск), **Ганна Літвінава** (Менск), **Марына Найдзіч** (Менск), **Рыгор Ніжнікаў** (Менск), **Алена Падвойская** (Менск), **няпоўнагадовая** (Магілёў), **Раман Пацалуеў** (Горадня), **Віталь Пятраў** (Жодзіна), **Максім Рудкоўскі** (Горадня), **Уладзімер Русаковіч** (Менск), **Антон Стасюк** (Берасьце), **Ядвіга Сташэўская** (Віцебск), **Сяргей Стральцоў** (Магілёў), **Юры Сыцяпанau** (Віцебск), **Ян Талдыга** (Менск), **Уладзіслаў Токараў** (Віцебск), **Уладзімер Тамковіч** (Рагачоў), **Святлана Ханенка, няпоўнагадовая** (Магілёў), **Барыс Хамайда** (Віцебск), **Віталь Ціхановіч** (Менск), **Валер Шчукін** (Менск), **Зыміцер Шыманская** (Берасьце) — затрыманыя, **Дзяніс Галахай** (Менск) — зьбіты пры затрыманні, **Зыміцер Кухлей** (Масты) — 3 сутак, **Яўген Тарасевіч** (Менск) — 3 сутак, **Віталь Ціхановіч** (Менск) — 3 сутак, **Уладзімер Галавань** (Менск) — 3 сутак, **Аляксандар Курбацкі** (Менск) — 3 сутак, **Аляксандар Сыцепаненка** (Менск) — 5 сутак, **Аляксандар Рубан** (Менск) — 5 сутак, **Антон Піеў** (Менск) — 5 сутак, **Канстанцін Кароль** (Менск) — штраф 2 б.в. (62 тыс. рублëў), **Тацяна Цішкевіч** (Менск) — штраф 15 б.в. (465 тыс. рублëў).

Палова ШКЛЯНКІ

Пра рэпартаж БТ, палітыкаў, амон і тых, дзякуючы каму Дзень Волі застасцца галоўным съятам, піша **Віталь Тарас**.

Перасоўванье

У гэтых дзенях над горадам можна было бачыць расцягнікі з заклікам прыйсці на акцыю «За незалежную Беларусь». Радыё і тэлебачанне ў выпусках навінаў называлі гэтых дзеніі съяточным і ад самай раніцы заклікалі наведаць канцэрты ды іншыя мерапрыемствы з нагоды съята. З праграмы «Панарама тыдня» можна было даведацца таксама, што купка апазыцыянераў, як заўсёды, спрабавала сапсаваць съяточны настрой грамадзінай сваімі некультурнымі паводзінамі. Яны не моглі нават вызначыцца, дзе ім зьбірацца, і органы правапрадку быў вымушаныя правесыці апазыцыянераў да месца збору ля Акадэміі навук. Уздельнікам імпрэзы, а таксама замежным дыпліматам, якія невядома зь якой нагоды назіралі за ёй, было страшна сумна. Яны хутка разышліся, пакінуўшы за сабой адно толькі бруд і съмечыце.

Якая нагода сабрала ў той дзень людзей пад бел-чырвона-белымі сцягамі і што ж за съята адзначала публіка на канцэрце ля Нацыянальнай бібліятэкі, засталося для шырокай публікі загадкай.

Размова, зразумела, пра 25-га Сакавіка. Нікакай іроніі тут няма. Так ішчэ прыблізна так падзеі таго дня апісвалі дзяржаруны СМІ. Такім чынам, улада адгукнулася на праплановы апазыцыі юдзінца пад лёзунгам незалежнасці.

Магчыма, нехта з тых, для каго Дзень Волі быў і застасцца сапраўдным съятом, мог угледзець пэўную іронію ў некаторых дэталях сёлетняга съяткавання.

Група дэманстрантаў на чале зь Лябедзькам і Мілінкевічам, адсечаная амонам ля Каstryчніцкай плошчы ад астатніх, доўга блукала па Менску, перш чым далучыцца да мітынгу ля Акадэміі навук. Адзін з уздельнікаў съята — знаёмы літаратар — называў гэта мэтафарай. Дарэчы, даслоўна «мэтафара» перакладаецца з старожытнай грэцкай мовы як «перасоўванье».

Тым ня менш, зъяўленыне групы

маніфэстантаў на чале зь Мілінкевічам, які прыйшоў пад вонскімі вонкічы «Жыве Беларусь!» паўзь бел-чырвона-белы на тоўшчы да мікрафонаў на прыступках пад пэўдаантыхчымі калёнамі Прэзыдыму НАН РБ, сталася сапраўднай эмацыйнай кульминацыяй съята.

Яго галоўныя сэнсы у тым, што Дзень Волі быў і застасцца галоўным съятом Беларусі. Ня дзякуючы цудоўнаму надвор'ю, пратэставым настроем (якіх цяпер, праз год пасля прэзыдэнцкіх выбараў, амаль не адчуваецца), намаганьнем апазыцыі правесыці рэзанансную палітычную акцыю, а дзякуючы людзям, якім гэта съята патрабуе. Не таму, што гэтага патрабуе вастрыня палітычнага моманту. А таму, што съята 25 Сакавіка — такая ж натуральная і неад'емная патраба для іх, як патроба гаварыць на роднай мове і жыць у сваёй краіне. Для многіх гэта яшчэ і дзень сустроч — магчымасць убачыцца ў пагаманіцца са старымі сябрамі і знаёмымі, якіх у бягучы час толькі і бачыць у такія дні.

Ня варта, мабыць, гаварыць шмат пра мітынг ля Акадэміі ды зъмест прамоваў, да якіх уздельнікі падобных імпрэзаў даўно прызыўчайліся.

Мянююща хіба толькі імёны палітычнаволеных, якіх дэманстранты заклікаюць вызваліць. Вось толькі прозывіча Казуліна, відаць, будзе гучак на такіх мітынгах яшчэ доўга.

Зрэшты, арганізатары загадзя папярэдзілі — ніякіх штурмаў, ніякіх рэвалюцыяў, ніякіх надзвычайных мэтаў. Галоўнае — сабрацца, каб паказаць сябе, паверыць у сваё існаваныне. Маніфэстую — значыць, існую. Што да колькасці ўздельнікаў... Усё залежыць ад пункту погляду — можна сказаць, што шклянка напалову пустая, можна — напалову пойная.

Пераход

Тыя некалькі тысяч людзей, што рушылі праспектам Незалежнасці ад Каstryчніцкай плошчы да Акадэміі, нідзе не ўступілі ў канфрантацыю з амонам — ні каля цырку, ні далей. Яны цярпіва стаялі на пераходах у чаканыні

зялёнага съята, а ў раёне плошчы Перамогі не паленаваліся пайсыці на пераход ажно да вуліцы Румянцава (каб не спускацца пад зямлю), рабячы досьць вялізны крук. Гэта прымусіла ўспомніць першы Марш на Курапаты. 19 гадоў назад, уздельнікі маршу таксама сабе зьдзіўляліся, спыняючыся на съветлафорах, але рухаючыся няспынна да мяты, не зважаючы на міліцыю, якая недвухсэнсіўна пагражала разгонам (і ўрэшце ажыццяўляла пагрозу). Нехта можа бачыць у гэтым законапаслухмянисці і талеранцыю, нехта — пасіўнасць і безыніцыятыўнасць. А можна казаць пра спакойную, упэўненую ў сабе годнасць нармальных людзей.

Гэта тое, што вывела іх на Плошчу летасі 19 сакавіка ды ў наступныя дні, што прымушала прыносіць ежу й рэчы спачатку ў намётавы лягер, а потым на Акрэсьціна. Многім тады здавалася, што ў лідэрства апазыцыі не стае рагучасць, няма нейкага адмысловага сцэнару, каб зрабіць нейкі крок і... А што мусіла б азначаць тое «і» — ніхто ня ведаў тады. Ня ведае і цяпер.

Людзі не разумелі, што яны, застасцца на Плошчы ці ўсяго толькі прыходзячы туды падтрымак іншых, ужо зрабілі гэты крок. Гэтыя людзі засталіся, яны нікуды не падзеліся, не скаваліся, ня зъехалі за мяжы.

Яны прыйшлі 25 Сакавіка на сваё съята і прыйдзут яшчэ не аднойчы.

Няма падставаў сумнявацца ў асабістай мужнасці цяперашніх лідэраў апазыцыйных партыяў і рухаў, іх здольнасці прыміць рагшэнны. Ніхто не адпречвае ролі палітыкаў у гісторыі.

Урэшце, менавіта дзеяніні палітыкаў (у першую чаргу, грамадоўцаў) прывялі ў свой час да ўтварэння БНР і аўгашчэння яе незалежнасці.

Пад ціскам апазыцыі БНФ Вярхоўны Савет, у якім большасць належала камуністам, аўгасціў незалежную Рэспубліку Беларусь.

Дэмакратычныя сілы змаглі аўтадацца й вылучыць адзінага кандыдата на прэзыдэнцкіх выбараў і тым самым прымусілі лічыцца з сабой і ўладу ў краіне, і ўсходніх палітыкаў.

Але варта палітыкам усё ж часам успамінаць стараўдньюю габрэйскую мудрасць: не чалавек дзеля суботы — субота дзеля чалавека.

«Белы-асфальт-белы»

25 Сакавіка адбылося б у любое надвор'е. І нават калі б аргамітэт

Людзі ішлі да Каstryчніцкай плошчы з розных бакоў гораду. На фота: дэманстранты на Нямізе.

абмежаваўся толькі вечарынамі ды вэрнісажамі (а так здаралася ў нядынай гісторыі), Дзень Волі застанецца Днём Волі — назаве яго дзяржаўным съятам, або нацыянальным, або апазыцыйным. Заўсёды будуть людзі, для якіх гэты дзень будзе заставацца съятам.

Важна, што яны ёсьць. Можна называць гэтых людзей маргіналамі. А ўсё ж давядзенца некалі зразумець, што гэта — не г... нацыі, як казаў Ленін, але той фэрмэнт, без якога грамадзкі арганізм даўно скамянеў бы і сканаў.

Чаму гэтага фэрмэнту не хапае, каб у грамадзтве пачалася рэакцыя брузванья, каб грамадзтва абдузілася,— аб гэтым палітыкі павінны запытацца, найперш, у саміх сябе.

За дванаццаць гадоў ўлады пачалі паступова ўсывадзіць каштоўнасць незалежнасці. Некалі прыйдзе, нягледзячы на адчайны падсъвядомы супраціў, разуменне, што дзяржаўная незалежнасць — як вэктар памкненняў і інтэрсаў паноўнай клясы альбо хай сабе лідэра краіны — сама па сабе яшчэ няшмат капітуе. Калі гэты панятак адарваны ад мовы, ад нацыянальных сымбаліяў, ад культуры

й гісторыі нацыі, ён губляе сэнс. Улада намагаецца апошнім часам прысвоіць альбо прыдумаць наноў атрыбуты дзяржаўнасці — у тым ліку й нацыянальныя съяты. Але пры гэтым яна нагадвае мітчнага цара Мідаса. Праўда, усё, да чаго яна дакранаецца, пераўтвараецца на ў золата, але ў нешта процілеглае паводле канстытэнцыі й колеру. Так, акцыя «За незалежную Беларусь» 25 Сакавіка, як выяўляецца на справе, была толькі пачаткам сэрыі съяточных канцэртаў, прымеркаваных да... 3 ліпеня.

Дарэчы, на расыцяжках у Менску было напісана не «За незалежную Беларусь», а «За независимую Беларусь». Як толькі ўлада пачынае гаварыць, яна выдае сябе з галавой. Варты было паслушаць, як супрацоўнік міліцыі, які праз мэгахон па-расейску папярэджваў аб адказнасці за правядзенне несанкцыянаванага мітынгу, спрабаваў паўтарыць туго самую фразу на іншай дзяржаўнай мове. Акрамя словаў «кувага» і «грамадзяне», сказаць нешта чалавечася ён так і ня змог, атрымлівалася толькі: «правядзенне мітынга запрапачано». Паміж гэтым «запрапачано» і збіцьцём ды

арыштамі дэманстрантаў сувязь падаецца амаль відавочнай.

Але запомніцца іншае. Падчас мітынгу ля Акадэміі амонаўцы з аўтобусаў з надпісамі «Заказной», якія дзяжурылі ўесь час на рагу вуліцы Акадэмічнай, купілі ў шапкі мінэралку. Купілі, стоячы ў невялічкай чарзе разам з бабулькамі, што ўздельнічалі ў тым самым мітынгу. Людзі ў чорным стаялі спакойна, стрымана, без чаргі на лезылі, жмурыліся на вясновым сонцы. Амаль што ідyllія.

Адна з бабулек пачала агітаваць бамбізаў у чорным: хлопцы, далучайцеся да нас — съята ж! Хлопцы апускалі долу вочы, некаторыя сарамліва ўсьміхаліся. У той момант яны не адчуvalі варожасці да гэтых бабулек. Здавалася, яшчэ сэкунда — і нябачная сыціна паміж дэманстрантамі і байцамі амону счэзыне. Але гэта была ўяўнасць. Калі б байцам далі загад, тыя пачалі б зьбіваць дручкамі ды мясіць нагамі ўсіх, хто пападзецца, — бабулек, старых, дзяцей.

Але ў той момант дзяўчата зусім побач з амонамі мірна малявалі крэйдай на асфальце сцяг. Белы-асфальт-белы.

Эўропа як Беларусь

Праз 50 год пасьля заснаваньня Эўразьвяз зрабіўся востравам стабільнасці, аднак пакрысе пачынае спаўзаць у абыякавасць. З Брусэлю піша **Алесь Кудрыцкі**.

Эўразьвязу 50 год. У заходній прэссе ахвотна пакрываюць: ЭЗ, маўляў, сутыкнуўся з тыповым крызісам сярэдняга ўзросту. Ён камплексуе з-за свайго веку, адсутнасці канкрэтных жыцьцёвых плянаў ды проблемаў, выкліканых разкім павелічэннем масы цела. Зрэшты, гэта проста яскравая журнالістская мэтафара. Насамрэч, Эўразьвяз, хутчай, нагадвае знэрвананага падлетка, перад якім стаіць проблема выбару свайго будучага шляху. Але і гэтае парадунанне недасканалае: Эўразьвяз увогуле цяжка з чым-небудзь парадуноўваць.

ЭЗ мае вялікую моц у сучасным сьвеце, але дагэтуль ня мае выразнага іміджу. Ну хіба што можна ўзгадаць распаўсюджаны стэрэатып пра тое, што правілы ЭЗ неверагодна заблытаныя, і выпрацоўвае іх безаблічная эўрабюрократыя, падобная да арміі клону з гальштукамі.

Добра гэта ці дрэнна? Відаць, скарэй добра. Сёння Эўразьвяз функцыянуе хутчай ніяк саюз нацыяў, а як саюз сувэрэнітэтав, ад якіх тыя нацыі адмовіліся. І кіруе тымі абстрактнымі сувэрэнітэтамі эўрабюрократыя. Яе паводзіны і правілы нярэдка раздражняюць, аднак калі б нейкія сябры ЭЗ вырашылі распачаць паміж сабой сур'ёзны канфлікт, то эўрабюрократыя настолькі яго запаволіць сваімі працэдумамі, што ўрэшце бойка захлынеца. Фактычна, «гальштукі» зрабілі немагчымай вайну ў ЭЗ. Натуральная, здаровіца, краіны сварацца паміж сабой, аднак Эўракамісія працягвае працу, не зважаючи на звадкі. Так, большая частка Эўропы пражыла ў адносным міры ўжо паўстагодзьдзі — і гэта пасьля двух тысячагодзьдзяў войнаў!

Урад для народу

Насельніцтва ЭЗ складае 500 мільё-

наў чалавек — вялізная лічба. І гэтыя людзі ў цэлым жывуць вельмі нават заможна. Больш за тое, свае грошы яны выдаткоўваюць з карысцю — гэтак, ЭЗ зьбіраецца да 2020 г. выйсьці на першыя месцы ў съвеце па вырабе энергіі з узнаўляльных крэніцаў, ратуючы, такім чынам, навакольле. Ёсьць чым ганарыцца, і заслуга эўрабюрократыі тут немалая.

Брусэль складае правілы, якія роўныя ды збольшага справядлівыя для ўсіх краінаў-сябраў ЭЗ. Ён не дае фірмам аб'ядноўвача ў рабаўніцкія картэлі ды нават зьбіраецца прымусіць эўрапейскіх апэратараў зыніць тарыфы на мабільную сувязь. Чым ня ўлада для народу?

Эўрабюрократыя — шэраг, і калі штосьці надае ёй харызмы, дык гэта рознакаліяровая Эўропа. Ангела Мэркель, фэдэральная канцлерка Нямеччыны, краіны, якая цяпер пераймае прэзыдэнцтва ў ЭЗ, лічыць: «Утварэнне «фэдэратыўнай дзяржавы Эўропа» нават праз пяцьдзесяц гадоў немагчымае. Мы захаваем разнастайнасць нацыянальных дзяржаваў».

Эўразьвяз паўсюль

ЭЗ рэгулюе ўсё — ад структурнага разьвіцця рэгіёнаў да велічыні прЭЗэрватываў.

REUTERS

За тыя паўстагодзьдзі, што прамінулі пасьля падпісання Рымскіх пагадненняў, Эўразьвяз глыбока пранізаў жыцьцё шараговых эўрапейцаў. Сёння існуе больш за 14 500 правілаў, прадпісаныя ды судовых пастановаў, якія рэгулююць жыцьцё ўсех членоў ЭЗ. Але ці заўважаюць эўрапейцы,

што яны жывуць у Эўразьвязе? Прынамсі, ЭЗ не стамляеца нагадваць пра сваё існаванне на кожным кро-ку.

Ад 2002 г. кожны эўрапеец штодня носіць з сабой ка-валачак Эўропы — эўра. Для многіх тыя манеткі на-ват зрабіліся аб'ектам для калекцыянаванья. Справа

у тым, што кожная краіна, якая з'яўляеца сябрам Эўрапейскага валютнага звязу, чаканіць цэнты ды эўра са сваім уласным малюнкам. А калі, прыбіраючы ў хаце, эўрапеец знаходзіць пад канапай стары пфэніг ці ліру, то дзвівецца, якім старажытным аб'ектам выглядае былая нацыянальная

валюта. Праўда, эўрапейцы пакрысе губляюць адчуванне таго, колькі ж сапраўды варты адзін эўра — так моцна выраслы цэны.

Эўрапейцы адразу заўважаюць, што яны жывуць у ЭЗ, падарожнічаючы на аўтамабілі. Што яднае чэсскую «шкоду» з польскім нумарам ды французскі «сітраён» з італьянскім нумарам, калі яны едуть па шашы ў Бэльгіі? Маленькі блакітны значак на нумарнай шыльдзе. Нават у Беларусі нярэдка можна пабачыць на аўтамабілях блакітныя налепкі з літарамі «BY» у вяночку з зорак. Праўда, справа тут ужо не ў дырэктывах ЭЗ, а ў прапаўрапейскім настроі кіроўцы.

Найлепш, аднак, прысутнасць ЭЗ заўважная на паліцах універмагаў. Гэтак,

Новыя краіны не аслабілі Эўразвяzu, а надалі яму сьвежасці. Канстытуцыя, зь якой так доўга німа пэўнасці,— спосаб ператварыць ЭЗ зь бюрократычнага аб'яднання ў нешта, з чым чалавек сапраўды зможа сябе асацыяваць, называючыся ёўрапейцам. У ідэйным пляне ЭЗ будзе няпоўны без Балканай, Турцыі ды Беларусі з Украінай. А ёўрабюрократыя здолеет цудоўна ўходжвацца зь якой заўгодна канфігурацыяй краіну.

Разнастайнасць у Эўропе, найперш, моўная. Нездарма сталіцай ЭЗ фактычна зрабіўся Брусьель — горад у аднонасна невялікай краіне, дзе сутыкающца розныя культуры ды розныя мовы. Відаць, Менск таксама мог бы быць неблагім месцам для ёўракіруніцтва.

Постдэмакратыя

Аднак размовы пра «крызіс сярэдняга ўзросту» вядуцца ўсё-такі нездарма. «Эўропа адчыненых дзівярэй» — гэта рэальнасць, аднак дзіверы тыя адчыненые толькі паміж пакоямі ёўрапейскага дому, а вокны ды ганак забітыя дошкамі. Вонкі — жорсткі візавы рэжым, патрулі на межах ды прыніжальная допыты ў консульствах. Эўразвяzu адхапіў саме кавалачак заможнасці ды спакою, і жыхары ЭЗ ня хочуць яго губляць.

Эўразвяzu эфектыўны ўнутры сябе, там, дзе ўсе гуляюць паводле адных правілаў. Няблага яму ўдаеща ўплываць і на тыя краіны, якія прагнуть сяброўства ды добрахвотна прымаюць правілы гульні. Але ЭЗ фатальна неэфектыўны за межамі свайго непасреднага ўпływu, там, дзе чхаць хацелі на тыя ёўрапейскія прынцыпы. Колькі давялося памучыцца на Балканах! А да Беларусі Эўразвяzu вось ужо 12 гадоў ня ведае нават, як падступіцца.

Ці набліжаецца Беларусь да Эўропы? А можа, гэта Эўропа набліжаецца да Беларусі?

Ёўрапейская ліберальная дэмакратыя змагаецца за выжыванье ў сувесце, дзе яшчэ жывія аўтарытарызм, фундамэнталізм ды маніпуляцыі праз бізнэс, а таксама спекуляцыі на нацыянальных пачуццях. Людзі стамляюцца ды расчароўваюцца ў палітыцы, не ідуць на выбары. Традыцыйныя партыі пачынаюць баяцца выбаршчыкаў, не наважваюцца гаварыць пра цяжкія тэмы ды реформы, робяцца падобнымі адна да адной, як блізінкты. А маргінальныя ды папулісцкія партыі наадварот узмацняюцца, бо ім ўсё роўна, якой цаной захапіць увагу электарату.

Усё часцей кажуць пра перыяд «постдэмакратыі» ў Эўропе. Амэрыка загразла ў Іраку ды Аўганістане (зусім

недалёка ад Эўропы, дарэчы), нафта канчаєца, людзі хочуць не свабоды, а пэўнасці ў заўтрашнім дні. Абы не было вайны. І тут на сцэну выходзіць «постдэмакратыя» — фармальная дэмакратыя, грамадзтва, у якім птушка свабоды мае падрэзаныя крылцы. Спэцслужбы ўзмацняюцца для барацьбы з тэрарызмам, Бэрлюсконі ладзіць з дапамогай сваіх тэлеканалаў мэдыйспектаклі ў самым сэрцы старой Эўропы, а для сапраўды дэмакратычных дэбатаў застаецца ўсё меней прасторы. Партыі робяць стаўку на асобаў, а не на праграмы, палітыка ператвараецца ў маркетынг, інфармацыйныя мэді — у забаўку. А людзям гэта ўсё роўна, яны хочуць спакою і ахвотна галасуюць за тых, хто абяцае стаўльнасць.

Выступаючы ў Бэрліне, Ангела Мэркель паабязала зрабіць у сваій прамове з нагоды 50-годзьдзя Рымскіх пагадненняў асаблівы акцэнт на супольных каштоўнасцях дзяржаваў ЭЗ. «Па сутнасці, іх можна сформуляваць адным словам — талерантнасць», — сказала яна.

Талерантнасць — якое беларускае слоўца! Вось толькі ці ня зъменіцца талерантнасць усеагульнай абыякавасцю? Гэта — праблема, адноўлькава актуальная як для Эўропы, так і для Беларусі.

Эўразвяzu афіцыйна вызначае... ступень скрыўлення гуркоў. Вылічваецца яна з дапамогай адмысловай формулы. Справа тут не ў эстэтыцы. Справа ў тым, што доўгія прамыя гуркі прасцей транспартаваць, а караценкія лігчэй запакоўваць у шклянныя слоікі. Занадта крываия гуркі не выкідаюцца — іх праста пераводзяць у іншую гандлёвую катэгорыю.

ЭЗ увёў нарматывы, якія вызначаюць мінімальныя памеры для ўсіх пладоў ды ягадаў. Дарэчы, ці ведаецце вы, што ЭЗ афіцыйна признае моркву не гароднінай, а фруктам? Уся справа тут у партугальцах. Калі б ЭЗ лічыў моркву гароднінай, то яны не маглі бы экспартаваць сваё славутае маркоўнае сочыва ў іншыя краіны ЭЗ.

ЭЗ пакінуў свой сълед на ўпакоўцы, бадай, усіх тавараў. Васьмікунік з надпісам «BIO» паказвае, што гэты прадукт ня быў генетычна мадыфікаваны ці вырошчаны з дапамогай хімічных угнаенняў, а жывёлы, чыё малако ці мясо ёсьць у прадукце, утрымліваліся ў належных умовах ды спажывалі экалагічна чистыя корм. Мясныя прадукты маркіруюцца маленькім авалам зь лічбавалітарным кодам. Ён паказвае, на якой менавіта фэрме вырасцілі гэтую карову ці сывінку. Электратэхніка, якой адчынены шлях на рынак ЭЗ, маркіруеца літарамі CE (Communauté Européenne, у перакладзе з французскай — Ёўрапейская супольнасць). Магчыма, вы таксама знайдзецце іх,

зазірнуўшы пад крышку свайго мабільніка.

Эўропа, натуральна, — гэта яшчэ і агромністая маса грошай, якія Брусьель забірае сабе, а потым зноў дзеліць паміж рэгіёнамі ЭЗ, скіроўваючы іх то на будоўлі, то ў культуру, то ў сацыяльныя патрэбы. Скажам, калі ў заштатным мястэчку ў беднай грэцкай правінцыі вядзеніца будоўля шыкоўнага цэнтра для моладзі, варта паглядзець на шыльду ля агароджы: хутчэй за ўсё, там будзе напісаны, што аб'ект будзе ўніверситетам.

ЭЗ яшчэ не вызначае надвор’я, але ўжо робіць спробы ўплываць на клімат (з мэтай ня даць яму зъмяншэння). Нават паветра, якім дышаюць ёўрапейцы, знаходзіцца ў сферы дзейнасці ЭЗ,

які, напрыклад, можа абавязаць пэўныя раён аблежжаў рух транспарту, калі выявіцца, што ў паветры заходта шмат газу ці пылу. Вада, якая цячэ з кранаў ёўрапейцаў, таксама мусіць адпавядаць мінімальным стандартам.

ЭЗ здолеў пралезыць нават у ложкі да закаханых парачак. Яшчэ ў 1996 г. Ёўрапейскі камітэт па нарматыўнай вызначыў нарматывы памераў прЭЗэрватываў. Гэтак, яны павінны быць не карацейшымі за 16 сантимэтраў. Пры гэтым Брусьель падкрэслівае: гэта толькі норма, а ня правіла. Такім чынам, ніводзін мужчына ў ЭЗ не павінен лічыць, што Эўразвяzu патрабуе ад яго адпавядаць гэтай норме.

АК, з выкарыстаннем матэрыялаў Die Zeit

«Заточка»: Пра Лукашэнку зъ любоўю

У Магілёве зьявілася панк-група, якая не баіцца сьпіваць на сацыяльныя тэмы. Гурт «Заточка» ўтварыўся толькі летась, а ўжо пасьпей праславіцца сваёй песьній «Прэзыдэнт іграе ў хакей».

На адным з апошніх канцэртаў гурту арганізаторы на выкананыні гэтай песьні адрубілі музыкам мікрофоны, але тыя дасыпвалі пра вакацыйную песьню пра кіраўніка дзяржавы разам з гледачамі.

Музыкі з «Заточкі» для абазнаных у магілёўскай музыцы слухачоў — асобы добра вядомыя. Гэтая каманда — пераемніца гурту, назва якога складалася зь першых літараў мянушак ейных удзельнікаў — Балдырова, Лукіна і Яўлінскага.

Нядайна музыкі вырашылі рабіць канцэртуальна іншы музычны прадукт, таму і зъмянілі назуву. На «Змагар». Іхны дэбют супаў зь леташнімі выбарнымі жарсыцямі, таму, каб уратаваць увесь фэстыval «Другі эшалён», арганізаторы на афішах пазначылі назуву гурту праста як «З.». Але скандалу так і не ўніклі. Кіраўнік магілёўскага «Цэнтра жывога року» Віталь Шум апавядзе, што ў пэўны момант на пляцоўцы фэсту стала надзвіа шмат міліцыі. І тут гурт «З.» пачынае сьпіваць песьню «Шэрыя» з прыпевам «Вынасіце мусар!» ды яшчэ між куплетамі адпускае кіпіны на адрес супрацоўнікаў правапарадку.

«На маё зьдзіўленне, міліцыянты ў бок сцэны нават не зварухнуліся, але пайшлі да адміністрацыі, — згадвае Шум. — Прыбягае дырэктар: «Вы тут нешта супраць міліцыі выступаец?» — Не, — кажу. — Вам падалося. Так усё і прамінулася».

На другім сваім канцэрце гурт прэзентаваў свой новы шэдэўр «Прэзыдэнт іграе ў хакей». Магілёўская публіка заўжды славілася сваёй экспрэсійнасцю, але ТАКІМ чынам яна яшчэ не рэагавала. Гэта быў выбух ня толькі ў асобна ўзятым клюбе, але ва ўсім горадзе. Залі стаяла, войкала і ўлюлюкала. У далоні плёскалі стоячы.

«Заточка» адразу праславілася на

увесь Магілёў — зъмест песьні перадавалі з вуснаў у вусны, пра «панкаў бяз башні» началі выдумляць анекдоты.

Арганізаторы наступнага іхнага канцэрту — мясцовая філія расейскага «Нашага радыё» — адразу папрасілі музыкаў ня граць песьні пра «Хакей». Тыя паабяцалі, але... абязаныня ня выканалі. Толькі вакаліст, які называе сябе Кепка, зацягнуў «Гучыць у сэрцы толькі музыка атакі, ад вострых момантаў шалес канкурэнт...», як мікрофоны былі вырубленыя. Але некалькі дзясяткаў чалавек, якія пасьпелі ўжо вывучыць тэкст песьні разам з музыкамі, працягвалі гарланіць.

Гэты момант можна лічыць ключавым у кар'еры гурту. Цяпер яны зъбяруць любую залю ў Магілёве без проблемаў, нават без рэкламы. Па хуткім часе «Заточка» засела ў студыі і запісала свой гіт, што называеца, без купюр. А пры канцы песьні музыкі дадалі яшчэ такую мізансцэну: ідзе застаўка «Наших новостей» на АНТ, нехта на гэтым тле ўздыхае ды смачна разъбівае тэлевізар.

«НН»: Што цябе падштурхнула да напісання песьні пра «Хакей»?

Кепка: Паказушнасьць. І ня боілей за тое. Калі Беларусь — краіна трэцяга сьвету, а народ пічкаюць сацыяльнай рэкламай пра рабства й наркаманію... Чаго тутака толькі няма насамрэч... Дый, наагул, хакей — гэта самы сэксуальны від спорту, ня тое што ўсялякія дзюдо...

«НН»: Няўжо нармальных слоў не стае, у песьні ж столыкі мацюкоў! Шалкевіч вунь і «Уль-травожык» карыстаюцца хоць іншаказанынямі...

К.: Гэта наш пратест супраць нармальных і ўсталіваних рэчаў. Калі камусыці наша творчасць падаеца гіпэртрафавана саркастычнай — спрачаща ня буду. Калі нехта на нас будзе глядзець, як на расейскі «Ленінград», — калі ласка.

СБ

Сонцевакол

Indra, выдавец
не пазначаны,
2007

Разынка гурту — тры дзяўчыны.

Першы прыстойна запісаны дыск по-плацкага гурту, які стаў адкрыццём фэсту «Рок-Кола-2004». Яны перамаглі пры канцы году ў гіт-парадзе Эўрападыё, за што атрымалі падарунак — запіс альбому на студыі «Rembrandt», дзе пішуцца пераможцы «Басовішча». Разынка, дакладней разынкі, гурту — тры дзяўчыны. Яны заўжды запальвалі на сцэне і выкладаліся напоўніцу.

Indra набліжаецца да таго, што потым можна будзе назваць іх стылем. Яны робяць стаўку на тэкст, ненавязыльная гітарная пройгрышы гучаць на другім пляне. Галоўным інструментам выступае вакал. Голос Вольгі Андрэевай цяжка называць найлепшым жаночым рок-вакалам, але яна мае патэнцыял да таго.

Матэрыял гучыць сьвежа, а часам нават нечакана. Першая песьня «Сонцевакол» нагадала саўндам і агульнай атмасферай Ulis часоў «Танцаў на даху». Гэта не адзіная адсылка да беларускага року 90-х — ёсьць яшчэ кавэр на «Мясцовы час» — «Шлях дамоў». Indra не надаюць сваёй музыцы прымаску брутальнасці, як тое робяць «Тарпач», Indiga, «Зымля» ды іншыя айчынныя каманды з жаночым вакалам. Indra рабіць стаўку на далікатнасць музыкі і эмацыйнасць тэксту. Для тых, хто слухае вушамі.

Зара

Drolls i Guda,
Кайлас
рэкардз, 2006.

Балканскія танцы і купальскія съпевы, жніўнія напевы і прыдворная музыка Францыі.

Супольны праект гурту зь Петра- заводзку, што грае старадаўньюю съвецкую музыку, і менскай вакальной групы, што выконвае аўтэнтычныя съпевы. Музыкі случылі балканскія танцы і купальскія съпевы, жніўныя напевы і прыдворную музыку Францыі. Ініцыявалі гэты праект расейцы — «гуды» з радасцю пагадзіліся, бо заўжды былі адкрытыя для прапановаў. Дастатковая прыгадаць іх супольны трэк з Neuro Dubel для трывоўкту «дэпшашу».

Аўтэнтычныя съпевы не заўжды кладуцца на музыку — зыміксаваная яна ці сыграная на старадаўніх інструментах — няважна. Як прыклад — «Дзе ты купала, купалася», аздобленая паўдзясяткам інструментам: музыка перадае зусім іншую атмасферу, чым съпев. Вось і атрымліваецца: хто ў плот, а хто ў агарод. Хоць ёсьць і ўдалыя нумары — як загалоўны трэк «Зара» і «Святыя Яні», дзе музыкі не находитва перадаюць атмасферу аўтэнтычнага съпеву. Нельга не адзначыць прафесійны падыход, як зь беларускага, так і з расейскага боку. «Дролсы» — усе спрэс выхаванцы тамтэйшай кансерваторый, выдатна працісалі кожны інструмент (а іх у альбоме з два дзясяткі — ад звыклай блёк-флейты да экзатычных ляндскнэхромэля і фідэля). Пра ўнікальнасць самой «Гуды» лішне казаць. Чакаем іх наступнага музычнага эксперыменту — гэтым разам са Зымітром Вайцюшкевічам. «Зара» — для ўсіх аматараў незвычайнай музыкі.

К началу начал

Сердце дурака,
ТА «Цэнтар
жывога року»,
2006.

Магілёўцы ідуць, факт.

Самотнік ад аднаго зь яскравых праектаўнікоў расейскамоўнай плыні магілёўскага року. «Сердце дурака» з тых, пра каго кажуць «у іх Москва ў галаве». Гурт усімі сваімі думкамі скіраваны на Москву, кажуць, што нядыўна ў сталіцы Pacei ў іх нават фан-клуб зьявіўся. Карані гэтай музыкі сягаюць у той час, калі на змену «кватэрнікам» і астрагніе падпольнічыні дэсідэнтнічыні прыйшлі цалкам дазволенныя канцэрты ў рок-клубах. Вось і бацькіца вакalist Цімафей Яравікіў у герайнай позе на якой запляванай спрэне з ры-

пучай падлогай у Ленінградзе ці Свярдлоўску спасярод нефармалаў, якім усё адно, пад якую музыку выстаўляюць «казу». Але року «Сердца дурака» не пратэсна-лабавы, а болей удумлівы і вобразны. Акурат з такога пачынаў Neuro Dubel. «Стаю на краю пропасти и думаю, нахрен копал», — пяе Цімафей. На дыску бонусам прадстаўленыя роднасныя «Сердцу дурака» магілёўскія выкананіцы — «Обаяние невовлеченні» і E.Bip, а таксама песня «Рай побач» таленавітага гурту Nevma, які ідзе съследам за тамтэйшымі зоркамі — «Глюкамі», Osimira і Tav.Mauzer. Магілёўцы ідуць, факт.

Піл про/to Purple

Беларуска-расейскае прысвячэнне Deep Purple, MSH-records, Vigma, 2006.

Калі і слухаць кавэры пэўных славутасцяў, то ў выкананыні гуртоў, далёкіх ад іхнага стылю.

Трыб'ют рок-каралям ад музыкаў дзязвіюх суседніх краін і прадусэраў смага паспяховага беларускага праекту «Personal Dedeche». Праўда што «Personal Purple» зьявіўся без такой помпы і выйшаў меней красавітчыным з музычнага гледзішча. Музыкі, што ўдзельнічаюць у праекте, — спрэс прафесіяналы: тут і блозмэн Мікола Арутюнаў зь «Лігі блузу», блізкі сябра Ігара Варашкевіча, які паўдзельнічаў у запісе новага альбому «Крамы», ангельскамоўныя рок-зоркі з Pacei Crossroadz і Pushking, калярокавыя персанажы кітапту Сяргея Мазаева і Аляксандра Маршала. Усе яны зблішага перапяялі «пёплаў» са шчырай любоўю, але настолькі блізка да арыгіналу, што хочацца напроты ў соты раз завесыці Machine Head, каб ня слухаць прафесійныя пера(пад)робкі. Вынятак — акурат беларусы з Apple Tea, якія творча падышлі да зацягнай Soldier of Fortune, зрабіўшы з узорнай рок-баляды вясёлае рэгі з саксафонамі, што цягам амаль чатырох хвілін перагукаюцца міжсобу.

Калі і слухаць кавэры пэўных славутасцяў, то ў выкананыні гуртоў, далёкіх ад іхнага стылю. З дапамогаю пераасенаваныні ў джазе, рэгі, гіп-гопе яны маглі бы на час адбранзавець, а іх добра знаёмыя песні — зазыяць новымі фарбамі

(ці памятаеце кавэр «Тройцы» на той жа «Personal Dedeche»?). Мэта гэтага праекту, наколькі можна зразумець, — выказаць любоў да мэтраў. Ну, і зарабіць крэху грошай, відаць. І ня больш за тое... Нельга не адзначыць дзікаватага аздабленьня беларускага варыянту дыску — назва праекту на тле чырвона-зялёнага сцяга. Яшчэ з словы пімну разымасці — «Мы, беларусы, з братняю Русьсю»...

Я хочу

Пятро Ялфімаў,
Новая музыкальная компания, 2006.

Для тых, хто шукае сабе куміра.

Дэбютны сольнік прадстаўніка афіцыяльнага року — аднаго зь нешматлікіх айчынных рок-выкананіц, якія маюць дасяг да ТВ і радыё. Коліс Пятро запальваў у «Песнярах», потым у складзе гурту «Эгаіст», а цяпер сольна. Выкананіц эксплюаціуе постсавецкую любоў да рафінаванай рок-музыкі а-ля «Guns-n-Roses» — саладжавен'кія тэксты «для дзевачак», крэху гітарнага драйву і наігрываныне на акустычнай гітары (на дыску маса напаўакустычных баляд). Але Ялфімаў, у адрозненьні ад шлоймы іншых «дзяржжаўных» выкананіц, ня проста карыстаецца шматлікімі дармовымі прывілеямі — ён мае на іх права. Дастатковая згадаць яго яскравы выступ на «Славянскім базары» зь песнай Чэслава Немэна «Dziwny jest ten świat» (шкада, яе няма на дыску). Сылявак мае магутны, харызматычны і пазнавальны голос, з дапамогай якога можа выцягнуць самую банальную песенку (а такіх на ягоным альбоме — большасць). Яму ўдаюцца баляды — вакал раскрываецца напоўніц. Прастудаць увесы дыск Ялфімава, па шчырасці, цяжкавата, але трэба — перадапошнім нумарам вас чакае сапраўдная разынка — песня «Стася» (музыка аўтара «Песняроўскай» «Малітвы» Алега Моўчана на верш Язэпа Пущы). Такіх бы песень паболей нам!

Цяжка парадзіць гэты дыск каму-небудзь, акрамя дзевачак, якія шукаюць сабе куміра сярод беларускіх выкананіц.

Сяргей Будкін

Хіба няма больш славянскай стравы, як боршч. Гатуюць яго, што ведама ўсім, на вадзе, мясным ці грыбным булёне, запраўляюць вэнджанінай, заскварваюць салам, затаўкаюць здорам, забельваюць съмятанаю. Асноваю сучаснага клясычнага боршчу ёсьць ціпер тушаны бурак. Але варыл яго й з квашанай капусты, дадаючы моркву, рэпу, шчайе, грыбы, прыпушчаныя, прытушаныя гародніны й белую капусту, падкалючвалі мукой. Боршч ядуць ад Адрыятыкі да Беламор'я. Харваты — з марской рыбай, славакі — з гусіцінай, басенякі — з баранінай. А беларусы — перадусім з грыбамі і с шкваркамі.

Этымалёгія слова «боршч» архаічная. Словы «боршч», «баршчэўні», «баршчавік» існуюць ва ўсіх славянскіх мовах. Балканская «чарба» мае туую ж этималёгію. Лінгвісты мяркуюць, што гэтым словам першапачаткова называліся

зёлкамі. Зазвычай падаецца з варанымі яйкамі. Узімку навар для такога боршчу рабіўся на костках з накроенай вэнджанінай. Польская ж крыніцы (і ня толькі) зварачаюць увагу, што першапачаткова гэты суп варыўся з травы баршчавіка звычайнага *Heircleum sponydiun*.

Ён расыце на паплавах, выганах, узьлесках, па берагах рэк, у хмызняках. Народныя назвы: боршч, баршчая, бядрыца. Буйное, выгінастое лісьце баршчавіка багатае на вітамін С і каратын, у каранях шмат цукраў. Яго беларусы да сеньня ядуць у самых разнастайных формах. Для зялёных салатаў лісьце варты папярэдне абдаць варам ці паўдні вымачваць на вадзе, каб выдаліць рэзкі пах. Адварное лісьце можна есці як шпнат, адвар зь лісьця з чарапкамі нагадвае курины булёны. Парасткі зь зялёнімі суквеццямі кладуць у яечню, смажаць з цыбулай і маслам, вараць у падсоленай

каю пасмажыць на сале! Шляхецкія кухмістры, падгледзеўшы кулінарныя сакрэты ў турак, апроч абсмажвання скрылочкай бурака ў глушчы, навучыліся захоўваць і колер, дзякуючы дабаўкам вочату альбо белага сухога віна.

Дзеля смаку многія боршчы вараць на квасе-сыраўцы або бураковым квасе. Яго прыгатаваніе вельмі проста. Спартрабіца 2 л гатаванае вады, паўкілё жытнія муки, 10 г дражджэй. У цёплай вадзе распусціці з дражджамі 1—2 ст. лыжкі муки, даць пабрадзіць. Будзе блізу 1,5—2 шклянкі закваскі. Астатнюю муку заціць гарачай вадой, замясіць негустое цеста й паставіць у цёплае месца. Дадаць закваску, развесыць цеста цёплай вадой. Па выкарыстанні квас можна 3—4 разы даліваць халоднай вадой.

Для прыгатаванія бурачнага квасу спартрабіца 10 л гатаванай вады і 5 кг буракоў. Буракі памыць, пачысціць, 1/5 частку ад іх нарэзаць кружкамі, перамяшчаць з цэлымі буракамі, заціць халоднай вадой і паставіць у цёплае месца. Як скончыцца браджэньне, паставіць у халоднае месца. Праз 13—15 дзён квас можна ўжываць. Па выкарыстанні яго таксама можна 3—4 разы даліваць. Зрэшты, ціпер салодкі боршч з буракоў кісляць сыроваткай, гурковым ці капусным расолам, квасам, воцатам. Альбо, як і спрадвеку, шчайём.

Вельмі важна для любога боршчу — захаванье рубінава-гранатавага колеру. Вось тут способы ўвядзяюць сваю нацыянальную сутнасць. Ці, лепей сказаць, гаспадарча-кліматычны адрозненінны. Дзеля таго, каб стракатая палітра цёплых таноў на стратіла прывабнасці ў час тэрмічнай апрацоўкі, перад закладаннем буракове масы ў боршч яго трэба падкісціць. Калі на поўдні Балканай у якасці кісляніны, што зъберагае зіхоткую чырвань, можна ўжыць цытрынавы сок, крху паўночнай — натуральныя памідоры з баклажанамі, то ў нашых краях — сама лепей шчайе, журавіны, квашаную капусту ці кіслыя гурочки. Смачны выходзіць боршч з дадаткам кіслых зялёных яблыкай. Ужываюць у якасці акісляльніка... рэвень. У «беларускі боршч» таматы, баклажаны ці папрыка не надаюцца.

Прыгатаваны па ўсіх правілах, боршч можа скласці ўесь абед. «У палешука пачэснае месца адведзенае боршчу — ён першым падаецца на стол», — пісаў Павал Шпілэўскі ў сваім «Путешествии по Полесью...». Ядуць яго і на вячэру.

У палешукоў, як даўней і ва ўсіх славянай, боршч — страва сакральная. Ярка-чырвоны колер асантэпоецца з ахвяраю. На Макавея ў многіх раёнах Беларусі ля-

Ў ліцьвінскай хаде
У съята, у пост
Здавен упрыгожаньем стала —
Баричу славянская душа!
Тамаш Зан

Боршч

| ў пост і на хрост.
Кухарыць Сяргей Харэўскі.

расыліны з іглістымі, востраканцовымя лістамі, альбо зь пякучым, вострым смакам. З гэтага кораню выводзіцца слова «бор» — калоччыя, «вострыя» хваёвыя дрэвы.

Словы «боршч» як уласна «вадкая страва з буракоў і капусты», ва ўкраінскай і расейскай мовах фіксуецца толькі на пачатку XVIII ст. У польскай яно ведамае ад XVI ст. Паводле «Encyklopedyі Staropolskej» Зыгмунда Глогера, боршч посны падаваўся ў даўнія часы як адзіная страва ў дні вігіліі Божага Нараджэння і напярэдадні Вялікадня. Перадкалядны боршч гатаваўся на сушаных грыбах, з «вушкамі», фаршыраванымі рыбай, альбо грыбамі. Адтуль і беларуская прымаўка «еж боршч з грыбамі, а язык трымай за зубамі»: за перадкалядным, вігілійным сталом, спажываючы посную страву, урачыста маўчачь.

Старопольскі ж звычайны боршч, што гатуюць на мясным булёне, забельваўся съмятанаю й добра прыпраўляўся

вадзе як цвятную капусту. Як закрасы спажываюць карэнине (свежае і сушанае), сушанае лісьце і насенне. Плодносць баршчавік толькі раз у жыцці! У часы Рэчы Паспалітае зь зяленіва й насення гатавалі й піва. Яшчэ ў пачатку XX ст. кісла-востры суп з баршчэўніка, што называўся боршч, быў паўсядзённай страваю жыхароў Віленскай і Менскай губерні.

З XVI ст. асноваю боршчу становіцца бурак. У залежнасці ад віду баршчу буракі тушылі, варылі або запякалі. Сапраўдныя творчы падыход да бурака вынайшлі нашыя землякі ў 1683 г., падчас славутае аблогі туркамі Вены.

Сыпяшоючыся на дапамогу хрысціянскаму пасаду, войска Рэчы Паспалітае не пасыпела нарыхтаваць правіянту і, ратуючыся ад голаду, выела начыста ўсе вакольныя гароды аўстрыйскага сталіцы. У тым паходзе й быў вынайдзены спосаб хуткага гатавання буракоў пляхам за- тушвання. А яшчэ лепей — перад вар-

калодзежаў служыцца малебен. Этнографам вядомы старажытны беларускі звычай выліваныя баршчу ў калодзеж. Рабілася гэта ў сухмень. Густы боршч сымбалізаваў густы дождж. Рытуал яшчэ можна ўбачыць месцамі на Століншчыне й Тураўшчыне.

Рэцэпт клясычнага палескага баршчу не складаны, але вымагае паважнасці й спакою ў працэсе гатоўлі. Вазыміце 80 г сухіх белых грыбоў, 300 г бульбы, паўкачана белае капусты, 3 невялікія буракі, 1 корань пятрушкі, 1 моркву, 1 цыбуліну, каліва кораню салеры, 2 шклянкі бурачнага квасу, маленікую лыжку муки, паўшклянкі съмтаны, 100 г съметанковага масла, 2 жаўткі, ляўровы ліст, перац, цукар, соль. У сучасным варыянце няблага дадаць траціну шклянкі таматнае пасты.

За ноч замочаныя грыбы зварыць, булён працадзіць. Пасыя чаго грыбы дробна накроіць. Нашатканыя буракі патушыць з часткаю грыбнога булёну.

У кіпачы грыбны булён, пакласці нарезаную бульбу, за хвілінаў пяць, і нашатканую капусту. Гэта агульнае правіла — бульба гатуецца раней за іншую гародніну (!), бо ў падкісленай вадкасці (з сокамі капусты ці бурака) яна не разварваецца як мае быць. Варыць капусту з бульбаю разам блізу 10 хвілін. Затым дадаць пасэрваныя цыбулю, моркву, пятрушку з таматам-шорэ, здрابнёныя вараныя грыбы, падсмажаную на масле і разбаўленую грыбным булёнам муку, соль, перац, цукар, даць пакіпець 5 хвілін, уліць бурачны квас і давесіці да гатоўнасці. Перад ужываннем у талерку з баршчом варта дадаць тлустае съмтаны, зъмяшанае з сырымі жаўткамі, зяленіва, пятрушку, салеру, кроп, зялёную цыбулю — на асабісты густ. Гэта страва не посная, але амаль ўсегда варыянская.

А вось посныя баршчы — клясыка нашае кухні. Іх галоўная вартасць — хуткасць прыгатавання. Ну й колькасць вітамінаў таксама. Наш боршч у пост можна прыгатаваць за паўгадзіны. Калі ёсьць досьвед — то й хутчэй! Гатовы съвежы посны боршч падаецца на стол не абавязкова адразу, гарачым. Наадварот, пастаяўшы колькі часу, ён толькі стане лепей, набрыняўшы рознымі адценнямі натуральных смакаў! Добры падслак у пост.

Ёсьць і іншыя варыянты. Напрыклад, ведамы з XVII—XVIII ст. і слынны посны «гетманскі» боршч. Яго падавалі на пост у халодным выглядзе. У ім плавалі «балабушки» — фрыкадэлькі з мяса шчупака, нашпігованыя тоўчанымі белымі сухімі грыбамі, маслыны й алівы, смажаныя ў алеі паніровачных карасікі. Да такога поснага баршчу дадаваліся, по-

сныя ж, смажаныя піражкі з кіслай капустаю, кашамі, грыбамі.

Стараўнія посныя баршчы гатаваліся на канапляным алеі, бо са сланечніку цінцуць алей даўмеліся нядыўна. Заўжды былі капуста й буракі. А вось бульба, безь якое немагчымы сёняня беларускі боршч, у ім з'явілася толькі гадоў сто таму. Затое зынкла з баршчу шпонка, безь якое не абыходзіцца хіба ніводзін наш старасьевецкі суп. Зрэшты, эксперыменты з грэчкаю й рысам у баршчы таксама адышли ў нябыт.

Асобны раздзел складаюць баршчы халодныя. Ідэальны падмацунак у летні сквар, гойць наступствы гулянак, спатляе смагу, гоніць сум, пасявае ў душах аптымізм. Хоць бы такі жыццядайны рэцэпт: буракавае бацьвінне памыць, накроіць саломкаю, крыху абсмажыць, а бурачныя чаранкі нарэзаць дробнымі кубікамі. Туды ж дадаць каліва морквы, салеры й пятрушкі. Шчаўе перамыць, пэрэзаць па дыяганалі. Нарыхтаваную гэткім чынам гародніну, зъмяшачь са шчаўем. Тушыць ўсё разам (без бурачнага лісця) у невялікай колькасці вады й алею да патрэбнае мяккасці, дадаць буракавае бацьвінне й падтушыць хвілінаў сем. Пасыя гэтага дадаць крышку солі, тоўчанага кмену, заліць халодным кіслым малаком. Дзеля харашыні ўкіньце жменно журавінаў альбо брусыніцай. Адзін невялікі съвежы гурок надзярыце на тарцы, дадайце туды сама. Пры патрэбе крышку разбавіць гатавай астуджанай водой. Засыпаць зъверху дробна пасечанай пятрушкаю з зялёніным кропам. Паставіць у халоднае месца на чвэрць гадзіны.

Крыху складанейшы летні сялянскі боршч. На чатыры-пяць порціяў спатрэбяцца: 400 г абабраных буракоў, 400 г абабранае бульбы, 200 г сухіх яблыкаў, 2 съвежыя агаркі, 2 яйкі, вялікая лыжка воцату, лыжка цукру, паўшклянкі съмтаны, паўшклянкі дробна нарэзанае зълёнае цыбулі, тры зубкі часныку, кроп, зялёная каліндра на смак, соль.

Перадусім буракі съпекчы ў печы (духовы), абабраць, нарэзаць кубікамі, апрыскаць воцатам, даць пастаяць. Зварыць нарэзаную кубікамі бульбу. Сушаныя яблыкі ў асобным начыні зварыць да напаўгатавасці, зліць адвар, зъмяшачь яго з бульбяным, астудзіць. Пакласці ў адвар звараныя бульбу і садавину, падрыхтаваныя буракі. Дробна нарэзаць кроп і зълёну каліндуру, перацерці з часныком, укінуць у страву, перамяшачь. Затым дадаць нарэзаныя агаркі і вараныя яйкі, заправіць сольлю, цукрам. Ужо ў талерку з гэтым баршчом пакласці халодную съмтану, а таксама

зялёную цыбулю й рэшту кропу, дзеля прыгажосці.

Прывядзэм яшчэ колькі запазычаных з літаратуры беларускіх традыцыйных рэцэптаў:

Боршч халодны

800 г буракоў, 600 г бульбы, 2 яйкі, 2 агаркі, 0,5 шклянкі съмтаны, 2 ч. ліжкі цукру, 4 ст. ліжкі скрышанай зялёной цыбулі, зялёныя кроп, салера, каліндра, 1 ст. ліжка скрышанага кропу, па 4 шклянкі бурачнага і бульбяного здвару, воцат, соль. Палову буракоў съпекчы, абабраць, нарэзаць саломкай. Астнія абабраць, зварыць у падкісленай воцатам вадзе, таксама нарэзаць. У асобным посудзе зварыць абабраную бульбу, нарэзаць брусоўкамі. Падрыхтаваную гародніну заліць зъмяшаным адварам буракоў і бульбу, ахаладзіць, затым дадаць нарэзаныя съвежыя агаркі, вараныя яйкі, зяленіва, соль і цукар. Усё добра перамяшачь. Пры падачы на стол пакласці съмтану і кропу.

Борш па-менску

У вялікім рондлі зварыць булён на мясных костках. Калі мяса будзе напалову гатавае, пакласці ў булён 1 ачышчаную бульбіну цалкам. Парэзаць 1/5 невялікай галавы капусты, 2 бульбіны — кубікамі, апусыціць гародніну ў булён. Засыпаць 1,5 жмені вымачанай (як мінімум некалыкі гадзін) фасолі. Асона зварыць 2 бурачкі, пачысьціць і падраць на тарцы з буйнімі дзірачкамі. Дробна патрэзаную цыбуліну і надраную моркву пасмажыць у алеі, дадаць у патэльню 2 ст.л. таматнага соусу і дадаць хвіліну пакіпець. Калі капуста, бульба і фасоля зварацца, выключыць агонь, дастаць косткі, зрэзачь мяса ў боршч, цзлучу бульбіну дастаць, раструшыць відэльцам і пакласці назад у рондаль. Толькі зараз ўсё можна пасаліць на смак. Дадаць у булён смажаныя цыбулю і моркву з соусам, нацертыя вараныя бурачки. Туды ж — 3 дробна парэзаныя нажом зубкі часныку (калі прапускаць праз часнычніцу, боршч будзе менш духмянім), 1 ст.л. дзвеяцідцоткаўскую воцату, 1 ст.л. цукру, 4—5 гарошкай чорнага перцу і 1—2 духмянага, некалыкі ляўровых лісткоў. Можна крыху хмелі-сунэлі, чырвонага перцу. Даць баршчу настаяцца пад накрыўкай хвілін 15. Зяленіва на смак. Заправіць кіслым малаком.

Борш на дождж

500 г падвэнджае съвініны, 2 квашаныя буракі, 2 цыбулі, 1 морква, паўшклянкі съмтаны, корань пятрушкі, 0,5 кораня салеры, 50 г съметанковага масла, 1 ст. ліжка муки, соль, перац чорны, духмяны й чырвоны, ляўровы ліст, мушкат, каліндра, кмен, часнык, зяленіва салеры й кропу. Вэнджауну съвініну пасекчы невялікімі кавалкамі, заліць халоднай водой і паставіць на мочыні агонь. Калі вада закіпіць, зьняць пену, пасаліць і варыць на слабім агні да гатоўнасці мяса. Тлушч, што выступае на паверхні, акуратна здымачь. Яго можна дадаць пры абсмажванні ў алеі нарэзаных цыбулі, морквы, пятрушкі, салеры. Апусыціць іх незадоўга да гатовасці мяса. Булён працадзіц. Квашаныя буракі нарэзаць саломкай або надраць на буйной тарцы і патушыць, заліўшы булёнам. Затым апусыціць у падрыхтаваны булён, дадаць падсмажаную на масле і разбаўленую булёнам муку, пацирху перцу з мускатам, ляўровы ліст, даць баршчу трошкі пакіпець, дадаць паўтузіну зубчыку часныку. Перад падачай на стол заправіць съмтану, засыпаць зяленівам. Гэты цалкам беларускі рэцэпт надаецца, калі за вакном дождж, а за столом сябры.

МАЯ ЛЬВОВІЧ

БЕЛАРУСКАЯ ВОЛЯ

Беларускай Волі, здабытай
 У доўгай няроўнай бітве,
 Адмерана было веку
 Адзін, толькі адзін,
 Адносенкі дзень.
 Дацаць пятага сакавіка.
 Васемнаццатага году.
 Дзень прамільгнүй і згас,
 Ды гарыць і сягоныя
 Беларуская Воля ў нас.
 Пакуль за яе
 Нехта на бітву йдзе,
 Нехта ўстае да бою,
 Жыве і той дзень,
 Жыве і той дзень адзін,
 Адносенкі дзень жыве
 Беларускае Волі.

4 сакавіка 2007, Харкаў

КІРЫЛ ХІЛЬКО

Зойдзеш стомлена ў дом,
 Зынімеш з плеч паліто,
 А з усіх закутоў:
 Ты — ніхто, ты — нішто...
 Ты сабе пішаш лёс —
 Ды нібы па вадзе;
 Адусяль: ты — ніхто,
 Ты — адзін, ты — нідзе...
 Скінь аковы сваё!
 Нельга жыць болей так:
 Вырашай за сябе,
 Загасі ў вачах страх.

СЬВЯТАМІР АЛЕСЬНІЦ

ДРЫГВА

Зімовым вечарам ці летнім днём
 Мае сябры зынікаюць у пошуках драгсу.
 Яны прападаюць адзін за другім,
 За кайф яны плоцяць жыцьцёвую таксу.
 Нам напляваць на жахі і боль,
 Нам напляваць на бацькоўскія сълёзы,
 Мы выходзім уnoch нетрываю паходкай,
 Мы выходзім уnoch у пошуках дозы.
 І дарэмна нас вучачы: «Наркотыкі — съмерцы»,
 Мы самі сябе ўяўляем у труне.
 Ты ніколі ня выйдзеш на роўную съцежку,
 Калі апінуўся па горла ў дрыгве.
 Вы спытаеце нас: «Навошта так жыць?!»
 Адказ будзе просты, як двойчы два, —
 Ты ня зможаш выйсьці з жыцьця сухім,
 Калі твая Радзіма — дрыгва!

Дзень Волі 2007.

Падводныя прыгоды (працяг)

На падводную лодку
Капітана Танакі
ды яго сяброў напала...
АКУЛА!

Мамачкі! Што яна робіць?

Акула так моцна штурхнула лодку,
што тая ўрэзапаса ў марское дно...

Глядзіце!
Я бачу
куфэрак,
які
ляжыць
на дне!

Сябры впранулі аквалангі і паплылі да куфэрка...

Гэта пірацкі
скараб!

Ну, нам паshanцевала!

Капітан Танакі ©

Гастролі тэатру імя Якуба Коласа ў сталіцы

У год 80-годзьдзя тэатру коладаўцы запрашаюць сталічнага гле-дача. З 1 да 5 красавіка ў памяшканні Нацыянальнага ака-дэмічнага драматычнага тэатру імя Янкі Купалы адбудзеца паказ сямі найлепшых спектакляў славутага тэатру з поўначы ў па-стонуць Віталя Баркоўскага.

1 красавіка, нядзеля, 19.00. Гастролі распачынаюцца мэліадрамай «Чорная нявеста» па драматычнай пазме Аляксея Дудараўа «Чорная панна Нясьвіжу». У гле-дачоў будзе магчымасць па-чанаць спектакль, прапанаваны коласаўцамі, зь містычнай легендай аб любові, што ідзе на сцене тэатру імя Янкі Купалы.

Здані мінулага ажываюць на сцене. Таямніца Барбары Радзівіл,

загадкі стагодзьдзяў, сярэднявечча. Часы, калі гроши і ўлада ставяца вышэй за чалавечыя пачуцьці.

2 красавіка, панядзелак. А 16-й гадзіне на Малой сцэне — замежная драматургія. Урс Відмэр, «Тузы». Танец згубленых душаў — так вызначаны жанр па-станоўкі.

А 19 гадзіне на Вялікай сцэне будзе прадстаўлены спектакль «Бацька». Драма Аўгуста Стрындберга ў пастаноўцы Віталя Баркоўскага, праект народнай артыстыкі Беларусі Святланы Акружной, якая выйдзе на сцену ў ролі Ляуры. «Маці вядомая заўсёды», — так казалі яшчэ ў старажытнасці. А вось бацька...

3 красавіка, аўторак, 16.00, Малая сцэна. Трагікамэдый

ўладзімера Драздова «Мадам Боншанс». Другая частка трывалейгі пра жыццё ёй лёс мастакоў, што нарадзіліся на беларускай зямлі і сталі вядомыі на ўесь свет. Хаім Суцін натхніўся Парыжам, там ён ствараў свае шедэўры. Ім захапляўся маэстра Мадильяні і ў спадчыну пакінуў паслья сябе Мадам Боншанс.

Тэатар пабываў з гэтым спектаклем на шматлікіх міжнародных фэстывалях.

19.00, Вялікая сцэна. «Дакрануцца вуснамі да нябесаў» — трагікамэдый па матывах п'есы Тэнэсы Ўільямза «Стары квартал».

У старым квартале сваё жыццё, свой мікрасусвет. Людзі паміраюць ад адзіноты. Стары квартал, стары дом... Маладосьць... Перса-

нажы з далёкага мінулага. Толькі цені...

4 красавіка, серада, 19.00, Вялікая сцэна. З творчай спадчыны Ўладзіміра Набокава нам засталіся ня толькі яго раманы і апавяданні. «І съмех, і сълёзы, і Любоў» — трагікамэдия па матывах п'есы Ўладзіміра Набокава «Падзея». Фарс, пародыя, роспач. Нішто не праходзіць бяз знаку. Мінулае вяртаеца і не дae спакою.

5 красавіка, чацвер, 19.00, Вялікая сцэна. Мы запрашаем вас на карнавал! Варыяціі паводле Янкі Купалы. «Сон на курганае» — так называеца спектакль па творах славутага песняра. Словы Купалы ў мадэрнізме Баркоўскага.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Тэатар імя Янкі Купалы ў Віцебску

2–6 красавіка Нацыянальны акадэмічны тэатар імя Янкі Купалы праводзіць гастролі ў Віцебску. Купалаўскі тэатар прадставіць віцебскаму гледачу пять спектакляў.

2 красавіка Купалаўскі тэатар адкрывае гастролі містэрыяй «Сы-мон-музыка» паводле Якуба Коласа. Яркія самабытныя харкторы, вобразы жыццёвых пэрсанажаў у выкананні суквецца зорак беларускай сцэны стварылі незабытнае тэатральнае відовішча ў рэжысуре Мікалая Пінгіна.

У спектаклі занятыя народныя артысты Беларусі Генадзь Гарбук, Арнольд Пламазан, Мікалай Кірычэнка, заслужаныя артысты Беларусі Віктар Манаеў, Зінаіда Зубковіч, Натальля Качаткова, а таксама моладыя тэатру. У ролі Сымона — Аляксандар Малчанau. Сцэнографія і касцюмы — Алесі Снапок-Сарокінай, кампазытар — Андрэй Зубрыч.

3 красавіка віцбліянам прапануеца містычная камэдый «Чы-каю» паводле паэмы Мікалая Гогаля «Мёртвія душы», сцэничная

вэрсія маладога драматурга Андрэя Курэйчыка.

4 красавіка тэатар запрашае на спектакль «Маэстра» па п'есе сучаснага украінскага драматурга Марыі Ладо.

У спектаклі 26 дзеючых асобаў — цэлы сымфанічны аркестар. Гучыць многа музыкі — Моцарта і ня толькі. Таму рэжысёр вызначыў жанр спектаклю як «крапліцця аркестру ў 2-х дзеянях». Мастак — народны мастак Беларусі Барыс Герлаўан. У галоўных ролях — Раман Падаляк і Аляксандар Малчанau.

5 красавіка на сцене тэатру містычная легенда аб любові «Чорная панна Нясьвіжу» Аляксея Дудараўа. Пастаноўшчык Валер Раеўскі ў садружнасці з мастаком Барысам Герлаўанам, кампазытарам Віктарам Капыцькам і балетмайстрам Марынай Дудараўай стварае на сцене спектакль-сон, спектакль-мрою.

6 красавіка закрываюцца гастролі прэм'ерай-рэжысёрам «Вечар» Аляксея Дудараўа. Пранізлівая гісторыя пра самоту, заўсіцьцё ёй пакаяньне. Рэжысёр па добрых людзях, якія не дакахалі, але засталіся тымі, кім былі заўжды.

Паводле прэс-службы Купалаўскага тэатру

ВЫСТАВА

Выставка Фэрнана Лежэ

3 26 сакавіка да 10 красавіка ў Нацыянальным мастацкім музеі адбудзеца выставка твораў Фэрнана Лежэ й Надзеі Хадасевіч-Лежэ. Экспазыцыю складуць графічныя творы, падораныя ў 1960–1970-я гады музею нашай сучынніцай Надзеяй Хадасевіч-Лежэ.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

300 спартанцаў

300 спартанцаў (300)
ЗША, 2006, каляровы, 117 хв.

Рэжысэр: Зак Снайдэр.

Ролі выконаюць: Джэрард Батлер, Леона Гедзі, Дамінік Уэст, Вінсент Рэган, Міхаэль Фасбэндер, Эндрю Плівін.

Жанр: Эпічны комікс паводле твору Фрэнка Мілера «Frank Miller's 300».

Адзнака: 7 (з 10).

Прэзыдэнт выказаў рэзкае раздражненне амэрыканскай стужкай «300 спартанцаў». Іранскага кіраўніка Ахмадынэхада зразумець можна. Пэры ў фільме паказаныя плякельнымі пачварамі, а з экрану гучыць заклікі да свабоды й дэмакратыі.

Але гаворка ў стужцы «300 спартанцаў» ідзе пра вельмі старую вайну.

У 480 г. да н.э. Пэрсыдская імперыя напала на Грэцыю. 300 спартанцаў у Тэрмапільскай цісніні стрымлівалі аграмадную армію цара Ксэркса. Супраціў працягваўся, пакуль здраднік Эфільт не правёў персаў у тыл абаронцы. Усе спартанцы на чале з царом Леанідам загінулі, але герайчны спартанскі чын стаўся пачаткам вызвалення Грэцыі ад захопнікаў.

Карціну пра былыя падзеі вельмі цёпла прынялі сучасныя нашчадкі спартанцаў. Як сказала прадстаўніца губерні Ляконія Бэці Каліяку, «фільм паказаў Спарту ва ўсёй ейнай

КАНЦЭРТЫ

Сустрэча I
красавіка

31 сакавіка а 19.00 у клубе «Катарамы» (Рабкораўская, 2 — Вакзал, Дружная) сустрэча I Красавіка з удзелам групай: **Адыс-Абеба, Zigzag, Tarpach, Iris7, Мамкіны пацеркі, Рокаш, Драма.** Гумар, конкурсы, шоў-праграма. Цэна білета: 10 000 загадзя, 12 000 у дзень канцэрту. Т. 605-56-08, 140-08-53, 559-59-46.

Прэзентацыя мэтал-зборніка

У пятніцу, 13 красавіка, у клубе «Арэна» (буль. Талбухіна, 4) — прэзентацыя зборніку «Metallection 4». Мэтал заграюць: «Soncavator», «Imprudence», «Partyzone», «Straight land», «Nasa vajna», «Aquamorta». Кошт квіткоў ад 10 да 15 тысяч рублёў. Пачатак а 19-й.

HARDCORE MANIA ЧАДУ I HARDCORE RESPUBLIKA
STREETMUSICIANS
Пры падтрымкі
adidas
пр. Незалежнасці, 17
31 САКАВІКА
клуб **АРЭНА**
буль. Талбухіна, 4
ЖЫВЫ ГУКІ
SANKICREW
ФЭСТ 2007
открытие
ЧАЛОСКІЧУ
Пачатак
18:00

ФЭСТ БЕЛАРУСКАЙ АЛЬТЕРНАТИВНОЙ МУЗЫКИ
спонсар
Гранты на 100000
рублей
партнёр
www.kaktus.com

SOK ricochet
ВНУТРЕННИЙ СМЫСЛ
з удзелам Дэвіда Калленкінг банда

ЛІТВІН ТРОЛЬ
Давакі: 6490000, 7662425 Клікі: першык. Н. Калюш
вул. Талбухіна, 4

КІНО НА DVD

ПЭРСАНАЖ (Stranger Than Fiction)
Драма, ЗША, 2006, рэж. **Марк Форстэр**

Адночыні падатковы інспектар Гаральд Крык чуе голас, які камэнтуе ўсе ягоныя дзеяніні. І гэта не шызафрэнія. Проста схільная да сціцыду пісьменніца піша пра Гаральда книгу — і неўзабаве плянуе яго забіць...

Менск, Кісялеві, 12, 643-21-08

ДРАМА
СТРЭТЧАСТРІ
Інспектар Гаральд Крык
Марк Форстэр
Кісялеві, 12
643-21-08

Лінія 3
Фільм
Інспектар Гаральд Крык
Марк Форстэр
Кісялеві, 12
643-21-08

Пачатак а 19.00
Уважаць вольны
Маршруты праходзяць па цэнтральнай
Бібліятэцкай вуліцы
Бібліятэка Інстытута інженеріі
(буль. Фрузені, 5)

01.04.2007

Андрэй Расінскі

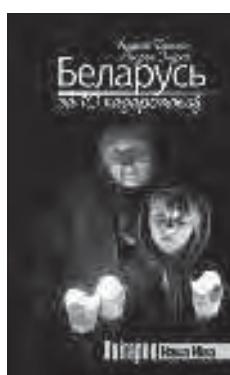

зьбяры кнігарню «Наша Ніва»

Пётра Рудкоўскі. Паўстаныне Беларусі.
Анталеўгія «Жанчыны выходзяць з-пад кантролю».
Андрэй Хадановіч. Сто лі 100 ў на tut.by.
Сямён Печанко. У Беларускім войску.
Андрэй Дыніко, Андрэй Скурко. Беларусь за 10 падарожжаў.

УЖО Ў ПРОДАЖЫ

Новы праект «Гуды»

Дыскаграфія. Старонка 24.

Боршч

І ў пост і на хрост. Кухарыць Сяргей Харэўскі.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

БЕЛАРУСКІ САДОК

Шукаем дзеатак! Тэрмінова (сакавік—красавік) шукаем дзеатак—дашкаліт для стварэння беларускай групы з ветрасыня на заходзе Менску (рэйны Чырвона Бор — Сухараў — Захад),магчыма, ясельная і садаўская рознаўэроставая група. Далучайцеся! З намі можна звязацца па тэл. 183-84-19, Лебедз. Lebiedz@tut.by

ВІТАНЬНІ

Усіх чытальні і Рэдакцыю «Нашай Нівы» віншую з Днём Волі! Жыве Незалежная Беларусь! Жыве вечна! Усяслаў Церашковіч

Зьміцер Дашкеўчік, мацуйся. Мы пераможам! Адкрыцьцё 21:7. Брат

КАНТАКТЫ

Памятай абл 37-м! 2007-ы — год памяці ахвяраў палітычных разрэзняў XX стагодзьдзя. 29-га кожнага месіца запальваець сівекі памяці ў месцах масавых расстрэлаў. 29 сакавіка а 17:00 у Менску збираемся ў трох месцах: У Куратах, у Лошыцкім парку, у парку Чалюскінцаў (Ваньковіцкім лесе)

Аргкамітэт па ўшанаваньні памяці ахвяраў сталінскіх рэпрэсій. Кантакты: 613-60-87. office@dyaryush.org.by,

represii@bchd.info. http://represii.bchd.info

ПАДАРОЖЖА

Зьміцер Касцяпяровіч запрашае ў сібіроўскую падарожжу. 1 красавіка — «Замкі Беларусі»: Менск—Ліда—Ліпнішкі—Усюль—Наваградак—Любча—Шчорсы—Мір. 8 красавіка — «Палацы і сіціяны»: Ішкальдзь—Вольна—Сталовічы—Косава—Ружаны—Сынковічы—Слонім—Жыровічы. 15—17 красавіка: Уроцлі—Свіндніца—Явар—Ксёнж. 29—30 красавіка: Вільня—Меднікі—Трокі. Кантакты: GSM 622-57-20, 509-12-16, 110-19-28, 573-88-17, 017-292-54-58

КНІГІ

Дапамагу знайсці «Энцыклапедыю ВКЛ»: 241-18-18 (ілья)

Шукаю кнігі тэрмінова: «150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі». М. Ермаловіч «беларуская дзяржава—Вялікае княства Літоўскае». У. Арлоў «Пляц мужчын у лесьнічоўкы», «Каханак яе Вялікасці». В. Быкаў «Другая дарога дадому». В. Быкаў «Выбраныя творы» («Беларускі кніга-збор»). Т.: 8-029-837-26-83 (Зьміцер). e-mail: lucicz@yahoo.ru

Прадам аловесьць Васіля Быкава «Блінда». Т. 639-23-14

У Гасударственай думе. Засяданье 27 марта. Адкryваючы засяданье, председатель Думы абъявіў, что депутат ад Ковенской губ. Антона Купаста (сацыял-дэмократ) уласці ковенскія прыцягнулі к суду, як палітычнага праступника, па 129 стацыі. Пасля гэтага Дума апошні раз прыступіла да разбору гасударственага бюджету.

«Наша Ніва». № 14. 1907

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Лукшевіч,
У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская
шэф-рэдактар Андрэй Дыніко
фотарэдактар Арыём Лява
галоўныя рэдактары Андрэй Скурко
мастакі рэдактары Сяргей Харэўскі
заснавальнік Міцкавіч фонд выдання
газеты «Наша Ніва»
выдавец Прыватнае падпрыемства
«Суродзінь»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» забяспечвае 12 палос фарматам A2,6 друк. арк. Друкарня РУП «Віддаваццаўца беларускім дон друку». Менск, пр. Ф. Скарны, 79. Рэдакцыя не нісе адказнасць за звесткі рагажымных абвестак. Кошт свабодны. Пасведчанне абрагістраваныя падпрыемства выдання № 581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інформацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыйдyczны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанка», Менск, код 764.

Наклад 2241. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 14.03.2007.

Замова № 1734.

Рэдакцыйны адрас: Калектарная, 20а-112.

А ты падпішыся!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву»,
проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адрас.
Адначасова Рэдакцыя звяртаеца з просьбай
ахвяраваць на выданьне. Дзялі — старонка 15.

Дырэкцыя ААТ «Мінскі камбінат хлебапрадуктаў» даводзіць да ведама акцыянеру, што выплата двівідэндаў за II палётадзьдзе 2006 году будзе адбывацца 4, 5, 6 красавіка 2007 г па адрасе: г. Менск, вул. Сыльсарная, 48.

Акцыянэрам, якія пра-
жываны ў Менскім і Лагойскім раёнах, — праз
аддзялены ААБ «Бела-
русьбанка» па месцы жы-
харства.

Даведкі па тэлефоне:
294-34-18